**********MIXED ADC 200
S173 P7 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

DRAUGAS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 06/22/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
June 23,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS – FRIDAY, BIRŽELIO – JUNE 23, 2000

Nr.123
Kaina 50 c.

Vilnius ketina teistis su vyriausybe dėl skolos

Vilnius, birželio 22 d. (BNS) — Vilniaus miesto valdyba ketvirtadienį pritarė tarybos ketinimams kreiptis į teismą „dėl biudžeto lėšų išreikalavimo teismine tvarka".

Tarybos nutarimo projekte rašoma, jog kreiptis į teismą nuspręsta remiantis Konstitucijos, Europos vietos savivaldos chartijos, Lietuvos Vietos savivaldos įstatymo, Biudžetinės sandaros įstatymo ir Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo nuostatomis.

Pasak Vilniaus miesto tarybos aiškinamojo rašto, vietos savivaldos įstatymas nustato, jog jeigu savivaldybių biudžetų pajamos ar išlaidos dėl valstybės institucijų priimtų aktų keičiasi, pasikeitusios sumos kompensuojamos atitinkamai iš valstybės ar savivaldybės biudžetų. Lėšos valstybės pateiktoms užduotims įgyvendinti skiriamos iš valstybės biudžeto. Kilus ginčui, galutinį sprendimą priima teismas.

Tokios pačios nuostatos yra įtvirtintos Lietuvos biudžetinės sandaros įstatyme bei savivaldybių biudžeto pajamų nustatymo metodikos įstatyme.

Anot aiškinamojo rašto, 1997-2000 metais valstybės valdžios ir valdymo institucijos priėmė keletą teisės aktų, dėl kurių didėjo Vilniaus miesto savivaldybės išlaidos. „Tačiau, priešingai nei reikalauja konstituciniai savivaldos principai ir aukščiau nurodytų įstatymų reikalavimai, vyriausybė neužtikrino reikiamo finansavimo Vilniaus miesto savivaldybei: 1997-1999 metais savivaldybė negavo 99.4 mln. litų, 2000 metais — 19.8 mln. litų", rašoma aiškinamajame rašte. Jame taip pat teigiama, jog Vilniaus savivaldybė savo lėšomis vykdė jai valstybės pateiktas užduotis, kurių nefinansavo vyriausybė.

„Kadangi vyriausybė iki šiol nepervedė biudžeto lėšų, kurias turi pervesti pagal įstatymus į savivaldybės biudžetą, išsireikalauti šias lėšas galima tik teisminiu keliu", rašoma tarybos aiškinamajame rašte.

Lietuvos prokuratūra prašo Rusijos, Baltarusijos ir Ukrainos pagalbos

Vilnius, birželio 22 d. (BNS) — Lietuvos Generalinė prokuratūra ketvirtadienį kreipėsi teisinės pagalbos į Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos generalinius prokurorus dėl 1990-1991 m. perversmininkų bylos.

Generalinė prokuratūra prašo nustatyti gyvenamąsias vietas ir įteikti šaukimus kaltinamiesiems byloje dėl sąmokslo siekiant užgrobti valdžią Lietuvoje 1990-1991 metais.

Generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia paprašė Užsienio reikalų ministeriją diplomatiniu paštu perduoti adresatams šiuos dokumentus bei tarpininkauti, kad teisinės pagalbos prašymai kuo greičiau būtų įvykdyti.

Teisinės pagalbos prašymai Rusijai, Ukrainai ir Baltarusijai grindžiami 1959 m. balandžio 20 dienos Europos Konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose, taip pat tarpvalstybine sutartimi dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinės, šeimos ir baudžiamosiose bylose.

Lietuvos generalinėje prokuratūroje toliau tiriama iš baudžiamosios bylos dėl sąmokslo siekiant užgrobti valdžią Lietuvoje 1990-1991 m. išskirta užsienyje gyvenančių kaltinamųjų — Algimanto Naudžiūno, Edmundo Kasperavičiaus, Valerij Šurupov, Vladimir Šein, Vladimir Kriučkov, Dmitrij Jazov, Vladislov Ačalov, Vladimir Ryžov, Anatolij Subotin, Ivan Černych, Vitalij Jegorov, Vladimir Uschopčik, Stanislavos Juonienės — iš 42 asmenų — baudžiamoji byla.

Jie kaltinami tuo, kad 1990 m. kovo 11 d. — 1991 m. rugpjūčio 23 d., veikdami grupėje, iš anksto susitarę, siekdami jėga nuversti teisėtą Lietuvos valdžią, kūrė ir aktyviai dalyvavo antivalstybinių organizacijų veikloje, panaudodami buvusios SSRS kariuomenę, užgrobė valstybines įmones ir įstaigas, trukdydami joms normaliai dirbti.

Jie tai pat kaltinami dalyvavę nužudant Lietuvos gyventojus bei padarant jiems įvairių kūno sužalojimų, pagrobę bei pasikėsinę pagrobti ginklus, norėdami užvaldyti valstybinį turtą, įvykdė plėšimą.

Lietuvos generalinė prokuratūra teisinės pagalbos prašymuose Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos generalinėms prokuratūroms reiškia viltį, kad šių valstybių prokuratūrų atstovai aktyviai prisidės prie kaltinamųjų patraukimo atsakomybėn.

Kauno miesto merą pakirto širdies liga

Vilnius, birželio 22 d. (BNS) — Kauno miesto meras Vytautas Šustauskas dėl širdies ritmo sutrikimų paguldytas į III klinikinės ligoninės reanimacijos ir intensyvios terapijos skyrių, 55-erių metų Kauno vadovo būklė patenkinama.

Trečiadienio naktį pasijutęs blogai V. Šustauskas savo automobiliu pats atvyko pas medikus iš namų Kaišiadorių rajone, Kibučių kaime.

Apžiūrėję širdies išeminę ligą turintį miesto vadovą, medikai pastebėjo širdies ritmo sutrikimus, padidėjusį kraujospūdį. Anot dienraščių, manoma, jog negalavimų priežastys gali būti įtemptas darbas ar asmeninės problemos.

Ligoninėje V. Šustauskas turėtų praleisti apie 10 dienų.

V. Šustauskas jau seniai skundėsi širdies negalavimas. Pastarąjį kartą Kauno meras III ligoninėje gydėsi praėjusių metų rudenį, kuomet jam medikai buvo nustatę priešinfarktinę būklę. Grįžęs iš gydymo įstaigos, būsimasis Kauno meras net buvo metęs rūkyti, tačiau kiek vėliau vėl grįžo prie šio žalingo įpročio.

Trečiadienį pirmą kartą per du vadovavimo miestui mėnesius V. Šustauskas neatvyko į darbą. Pastaruoju metu besiskundžiantis nuovargiu V. Šustauskas savivaldybėje išbūdavo nuo ansktyvo ryto iki vėlaus vakaro.

Sergantį V. Šustauską laikinai pavaduos Kauno vicemeras socialliberalas Erikas Tamašauskas.

Nuotr.: Lietuvos kino studija jau kuris laikas primena Romos imperijos miestą. Filmuojamas „Atila".

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Lietuvą pamėgo užsienio kino studijų režisieriai

Vilnius, balandžio 18 d. (Elta) — Lietuvos gamtovaizdis, palyginti nebragus pragyvenimas vis dažniau pritraukia užsienio kino studijų kino filmų kūrėjus.

Balandžio 16 dieną Lietuvos kino studijoje pradėtas filmuoti amerikiečių daugiaserijinis televizijos filmas „Atila". Keturių serijų istorinį filmą planuojama baigti birželio pabaigoje.

Kaip sakė Lietuvos kino studijos direktorius Robertas Urbonas, vaidybinė kino juosta kuriama kartu su Holivudo televizijos filmų studija „Studio USA". „Atilos" režisierius Dick Lowry jau pažįstamas ir Lietuvos žiūrovams — jo filmą „Atominis traukinys" neseniai parodė Baltijos televizija.

Pagrindinis filmo veikėjas — hunų vadas Atila, V amžiuje tarp Reino ir Juodosios jūros įkūręs didelę valstybę, siekęs užkariauti Romos imperiją ir užimti jos sostinę. Atilos vaidmenį atlieka amerikiečių aktorius Gerry Batler.

Filme kartu su amerikiečiais vaidina lietuvių aktoriai Elvyra Žebertavičiūtė, Dalia Michelevičiūtė, Andrius Žebrauskas, Dainius Kazlauskas, Tauras Čižas ir kiti.

Kinas filmuojamas ne tik Kino studijos teritorijoje, bet ir Aukštadvaryje, Pilaitėje, Kernavėje.

Pasak R. Urbono, gegužės mėnesį sostinės Užupio rajone ir Rumšiškėse savo naują vaidybinę kino juostą „Nenugalimas" apie stipriausią pasaulio vyrą — jauną žydą kalvį pradėjo filmuoti žymus vokiečių režisierius Herzog Werner.

Ambasadoriams užsienyje nurodyta viešai nesiginčyti

Vilnius, birželio 22 d,. (BNS) — Užsienio reikalų ministerija nurodė Lietuvos ambasadoriams užsienyje tarpusavio nesutarimus su atvykstančiais Lietuvos pareigūnais spręsti užsieniečiams negirdint.

Tarnybinis raštas su tokiu nurodymu perduotas Lietuvos ambasadoms užsienyje, URM atestacinei komisijai apsvarsčius ginčą tarp ambasadoriaus Didžiojoje Britanijoje Justo Vinco Paleckio ir Londone viešėjusio finansų ministro Vytauto Dudėno.

Atestacinei komisijai vadovaujantis URM sekretorius Romualdas Kozyrovičius sakė „Lietuvos rytui", kad ambasadoriai paraginti suteikti visokeriopą pagalbą atvykstantiems Lietuvos pareigūnams. Jeigu su jais kiltų ginčas, ambasadoriai turėtų apie tai informuoti URM ir ginčą spręsti ministerijai tarpininkaujant.

Ambasadorius J. V. Paleckis praėjusį mėnesį buvo iškviestas į Vilnių pasiaiškinti dėl nesusipratimo su V. Dudėnu, kai jiedu balandžio pabaigoje Londone D. Britanijos pareigūno akivaizdoje tarpusavyje susiginčijo dėl euroatlantinės integracijos tikslų.

V. Dudėnas apie nesusipratimą informavo Seimo Užsienio reikalų komitetą, tačiau J. V. Paleckio vertinimu, jokio britų dėmesį patraukusio nesusipratimo ministro vizito į Londoną metu nebuvo.

Jūroje prie Amerikos krantų dingo Lietuvos laivas

Klaipėda, birželio 22 d. (BNS-Reuters) — Jungtinių Valstijų gelbėtojai audringame Ramiajame vandenyne trečiadienį nesėkmingai ieškojo Lietuvos laivo, kurio pagrindinis variklis sugedo uragano metu.

Amerikiečių ryšys su laivu „Linkuva", kuriame yra 18 Lietuvos piliečių, nutrūko birželio 21 dieną. Prieš tai į pietvakarius nuo Akapulko Meksikoje buvęs laivas pranešė apie sugedusį pagrindinį variklį.

„Linkuva" priklauso Klaipėdos transporto laivynui. Šios bendrovės viceprezidentas Andrius Tenkutis sakė, kad, prieš nutrūkstant paskutiniam ryšiui su laivu, jo įgula pranešė užvedusi variklį. A. Tenkučio nuomone, ryšys su laivu nutrūko dėl uragano.

„Linkuva" plaukia be krovinio. Krovinį ji turi pasiimti JAV uoste.

Pasak naujienų agentūros Reuters, amerikiečių gelbėtojai ieškojo laivo lėktuvu, bet jo nerado. Vėliau paieškas tęsė JAV karinio jūrų laivyno bei prekybos laivai. Gelbėtojai laiko geru ženklu tai, kad nerado jokių nuolaužų.

„Linkuva" pateko į uraganą „Carlotta", kuriam trečiadienį Meksikos meteorologai suteikė 4-ąją audrų kategoriją.

Trečiadienį vėlai vakare vėjai kiek aprimo, bet jų greitis vis tiek buvo 230-280 kilometrų per valandą.

Tėvynėje pasižvalgius

*** Konservatorių partijos vadovybė reikalauja** griežtai įvertinti akcinės bendrovės „Lietuvos energija" buvusių vadovų piktnaudžiavimus tarnyba, kurie mokesčių mokėtojams kainavo dešimtis milijonų litų. Valstybės kontrolė nustatė, kad per praėjusius 5 metus „Lietuvos energija" iš apyvartinių lėšų, kurių bendrovei nuolat trūko, pastatė savo darbuotojams 414 butų ir nusipirko dar 14. Įmonė, imdama paskolas iš bankų ir mokėdama dideles palūkanas, butų statybai ir pirkimui išleido 29.5 mln. litų. Tėvynės sąjungos prezidiumas priėjo išvadą, kad „Lietuvos energijos" buvusiųjų vadovų „veiksmai turi būti ištirti ir teisiškai įvertinti visu griežtumu, o valstybei ir visuomenei padaryta žala — atlyginta".

*** Lietuvos laisvės lygos (LLL) pirmininkas** Antanas Terleckas kritikuoja prezidentą Valdą Adamkų parėmus „komunistines" politines jėgas. A. Terleckas teigė, kad prezidentas „visiškai nesupranta ir nejaučia" dabartinės politinės situacijos. „Kam išmintingam politikui reikalinga globoti tas keturias komunistines organizacijas?", retoriškai klausė LLL vadas. Jis turėjo galvoje besikuriantį Centro sąjungos, Naujosios sąjungos, Lietuvos liberalų sąjungos ir Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungos sparną, kurio rengiamą konferenciją ėmėsi globoti V. Adamkus. A. Terleckas ypač kritikavo moderniųjų krikščionių demokratų vadą Vytautą Bogušį, nusprendusį prisijungti prie šio rinkimų sparno. Pasak LLL vadovo, tai yra „nedoras sandėris". „V. Bogušis ir su pačiu velniu susidės. O jis kitiems reikalingas tam, kad galėtų pasakyti, kad mes ne komunistai, ne Lietuvos priešai, nes su mumis kartu eina garsus disidentas", kalbėjo A. Terleckas.

*** Kauno medicinos universiteto klinikose** (KMUK) speciali komisija atliko tyrimą ir nusprendė skirti griežtą papeikimą anesteziologui Arlandui Juodeškai, dėl kurio aplaidumo mirė berniukas. 4 metų Girmantas Anušauskas mirė šešias paras išbuvęs ištiktas komos. Speciali komisija nustatė, kad operacijos metu A. Juodeška neteisingai atliko savo darbą ir, nesibaigus operacijai, pasišalino iš operacinės. Komisija kreipsis į Sveikatos apsaugos ministeriją, kad būtų įvertinta A. Juodeškos profesinė kompetencija. Alytiškį G. Anušauską klinikinė mirtis ištiko birželio 12 d., kai jis buvo operuojamas dėl rankos lūžio. Berniuko mirties aplinkybėmis domisi ir Kauno apylinkės prokuratūra.

*** Seimui pritrūko drąsos liberalizuoti alkoholio** prekybą. Visuotiniame posėdyje nebuvo pritarta Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo projektui. Juo remiantis, būtų panaikintas draudimas prekiauti alkoholiu nuo 6 iki 11 valandos ryto, o alumi — nuo 8 iki 11 val. ryto. Taigi, alkoholiu būtų galima prekiauti ištisą parą. Šį projektą teikė nuosaikusis konservatorius Kęstutis Skrebys. (BNS)

*** Prieš įkurdami Lietuvos konservatorių sąjungą,** vadovaujamą buvusio premjero Gedimino Vagnoriaus, nuosaikieji nusprendė pasitikrinti savo populiarumą visuomenėje. „Vagnoriečių" užsakytą tyrimą atliko viešosios nuomonės tyrimo firma „Vilmorus", apklaususi 1,004 piliečius visoje Lietuvoje. Apklausos dalyviams buvo užduotas klausimas: „Kurią konservatorių partiją paremtumėte per Seimo rinkimus — TS(LK), LKS ar nei vienos iš jų?". Net 78.8 proc. apklaustųjų teigė neketiną rinkti jokių konservatorių. Nuosaikieji save guodžia tuo, kad daugiau nei trečdalis šių skeptikų apskritai neis balsuoti. Už V. Landsbergio vadovaujamus konservatorius teigė balsuosią 8.6 proc. G. Vagnoriaus — 12.6 proc. apklaustųjų. (Elta)

*** Vyriausybė patvirtino čigonų įsijungimo į visuomenę** 2000-2004 metų programą ir nusprendė pagal galimybes finansuoti ją iš valstybės biudžeto. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas pageidavo šiai programai kitais metais gauti pusę milijono litų. Kaip sakė departamento pareigūnė, pirmiausia ketinama sutvarkyti Vilniaus taborą, kuriame dabar gyvena apie 300 žmonių. Dauguma čigonų nemoka lietuvių kalbos, todėl jiems sunku jungtis į visuomenę. Arčiausiai Vilniaus taboro esančioje vidurinėje mokykloje dabar mokosi čigonų 68 vaikai, nors mokyklinio amžiaus vaikų ten yra apie 200. (BNS)

*** Darbo vietoje įkaušusiems piliečiams** jau nebereikės mokėti piniginių baudų. Ketvirtadienį Seimas išmetė iš Administracinių teisės pažeidimų kodekso „sovietinio" pobūdžio palikimą — straipsnį, numačiusį baudas už girtuokliavimą darbo vietoje. Tokie „nusidėjimai" ir net jų slėpimas iki šiol galėjo būti baudžiami bauda nuo 300 iki 600 litų. (Elta)

*** 37 metų kaunietė Aušra Labenskaitė, dirbusi** „Nidos" restorano valgykloje virėja, antradienį mirė nuo apsinuodijimo medicininės pagalbos automobilyje pakeliui iš Nidos į ligoninę Klaipėdoje. Kitos dvi moterys, jos bendradarbės, gydomos Klaipėdos Raudonojo kryžiaus ligoninės reanimacijos skyriuje. Medikų teigimu, moterys greičiausiai apsinuodijo nitritu arba nitritine druska — salietra, kurią, gamindamos sau maistą, galėjo supainioti su valgomąja druska. Moterys virė sau troškinį. Pritrūkus druskos, nuėjo į greta įsikūrusį konditerijos padalinį ir gavo indelį su baltais kristalais, kurie pasirodė esą salietra. Pavalgiusios moterys išsiruošė į paplūdimį. Eidamos jos pasijuto blogai ir neteko sąmonės. Klaipėdos higienos specialistai sudarė specialią komisiją įvykiui ištirti. Įvykio aplinkybes aiškinasi prokuratūra bei policija. (BNS)

KALENDORIUS

Birželio 23 d.: Agripina, Arvydas, Vaida, Vanda, Zenonas.

Birželio 24 d.: Šv. Jono Krikštytojo gimimas; Budyte, Eiviltas, Eivilte, Simplicijus.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

ŠIAURĖS AMERIKOS JAUNIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS HAMILTONE

ŠALFASS-gos 50-tųjų metinių žaidynių-jubiliejinių, jaunių krepšinio pirmenybės 2000 m. birželio 3 ir 4 d. vyko Hamiltone, Kanadoje. Jose dalyvavo 54 komandos su 369 sportininkais ir arti 40 trenerių bei vadovų. Panašias pirmenybes Hamiltono „Kovui" teko ruošti 1995-siais. Tada dalyvavo 33 komandos. Šiandien, tie patys vadovai, „Kovo" klubo pirmininkas Arvydas Šeštokas ir šių pirmenybių organizacinio komiteto pirmininkas Marijus Gudinskas, su darbščių padėjėjų talka, puikiai pravedė ir dabartines. Stebint šį didelės apimties įvykį, visur jautėsi pasiruošimas ir gera organizacinė tvarka. Gausi informacija sutelkta pirmenybių proga išleistame leidinėlyje, greta — varžybų tvarkaraštis ir detaliai paruoštos lentelės. Šiems jauniems vyrams priklauso už tai didelė pagarba.

Varžybose, rengėjų klubui, Hamiltono „Kovui" atstovavo — 7, Detroito „Kovui" — 5, Čikagos „Lituanicai" — 13, Toronto „Aušrai" — 9, New Yorko LAK — 2, Philadelphijos „Arui" — 2, Toronto „Vyčiui" — 8 ir Clevelando „Žaibui" — 8 komandos. Pagal amžių: Jauniai B — gimę 1984-1985, jauniai C — 1986-1987, Jauniai D — 1988-1989, Jauniai E — 1990-1991 ir patys jauniausieji, taip jiems prigijusiu vardu — „Molekulės", gimę 1992-1993 metais.

Šeštadienį, birželio 3 dieną, varžybos tik „Molekulių" klasėje, kuriose varžėsi 9 komandos: Toronto „Aušra" su 3, Čikagos „Lituanica" — 2, Toronto „Vytis", Hamiltono „Kovas", Detroito „Kovas" ir Clevelando „Žaibas", buvo užbaigtos. Pirmąją vietą iškovojo „Lituanica", baigmėje nugalėjusi „Žaibą" 22:14, kuriam teko tenkintis antrąja vieta; trečioje liko Toronto „Aušra".

Pirmosios dienos varžyboms pasibaigus, Aušros Vartų parapijoje, sportininkams vyko klebono tėvo Juvenalio Liaubos, O.F.M., aukojamos šventos Mišios ir vakarop, Hamiltono Lietuvių jaunimo centre, susipažinimo vakarone.

Tolimesnių varžybų baigminės pasekmės ir užimtos pirmosios trys vietos.

Jaunių B klasė.

Dalyvavo: Čikagos „Lituanica" ir Toronto „Aušra" po dvi komandas, New Yorko „LAK", Toronto „Vytis", Philadelphia, „Aras", Clevelando „Žaibas" ir Detroito „Kovas". Iš viso 9 komandos. Baigmėje „Lituanica", laimėjusi prieš „Aušrą" pasekme 61:56, tapo šių metų meisteriu. „Aušra" 2-je ir „Vytis" liko 3 vietoje.

Mergaičių B klasė.

Dalyvavo: Clevelando „Žaibas", Philadelphia „Aras", Čikagos „Lituanica", Toronto „Vytis" ir Hamiltono „Kovas". Viso 5 komandos. Baigmėje „Lituanica", laimėjusi prieš „Kovą" pasekme 59-49, tapo šių metų meisterėmis. „Kovas" 2-je ir „Aras" 3-je vietoje.

Jaunių C klasė.

Dalyvavo: Čikagos „Lituanica" ir Hamiltono „Kovas" po dvi komandas, Toronto „Vytis" Clevelando „Žaibas" ir New Yorko „LAK". Viso 7 komandos. Baigmėje Hamilton „Kovas", laimėjęs prieš „Lituanicą" pasekme 50:45, tapo meisteriu. 2-je vietoje liko „Lituanica" ir 3-ioje „Žaibas".

Mergaičių C klasė.

Dalyvavo: Toronto „Vytis", Clevelando „Žaibas", Detroito „Kovas", Čikagos „Lituanica", Hamiltono „Kovas" ir Toronto „Aušra". Viso 6 komandos. Baigmėje, Toronto „Aušra", laimėjusi 51:42 prieš Hamiltono „Kovą", pelnė meisterystę „Kovas" 2 vietoje ir „Vytis" 3-je.

Jaunių D klasė.

Dalyvavo: Hamiltono „Kovas", Toronto „Aušra", Detroito „Kovas", Klevelando „Žaibas", Toronto „Vytis" ir Čikagos „Lituanica" su dviem, iš viso 7 komandos. Detroito „Kovas" baigmėje pasekme 49:19 laimėjęs prieš „Lituanicą" tapo meisteriu, 2-je vietoje palikdamas „Lituanicą" ir 3-ji vieta atiteko Hamiltono „Kovui".

Mergaičių D klasė.

Dalyvavo: Toronto „Vytis", Clevelando „Žaibas", Čikagos „Lituanica" ir Toronto „Aušra" — 4 komandos. Baigmėje, „Lituanica", laimėjusi pasekme 16:11 prieš „Vytį", tapo nugalėtojomis, 2-ji vieta teko Toronto „Vyčiui" ir 3-je liko „Žaibas".

Jaunių E klasė (mišri — berniukai ir mergaitės).

Dalyvavo: Čikagos „Lituanica" su dviem, Detroito „Kovas", Toronto „Aušra", Toronto „Vytis", Hamiltono „Kovas" ir Clevelando „Žaibas" po vieną, viso 7 komandos. Baigmėje, „Lituanicai" laimėjus pasekme 20:12 prieš „Žaibą" teko pirmoji vieta ir meisterio vardas, antroje liko „Žaibas", 3-je — „Aušra".

Pirmųjų trijų vietų laimėtojai apdovanoti trofėjais ir kiekvienas komandos žaidikas bei treneriai — aukso, sidabro ir bronzos spalvos medaliais. Taip pat pažymėti geriausiai baigmės rungtynių metu sužaidę individai, kuriuos parinko priešingos komandos treneriai. Dovanas įteikė ir jaunuosius sportininkus sveikino ŠALFASS-gos centro valdybos pirmininkas Audrius Šileika. Prisimenant buvusį Hamiltono „Kovas" valdybos narį, trenerį, rėmėją a.a. Algirdą Grajauską, šeimos vardu trofėjų Čikagos „Lituanicos" jaunučių D klasės komandai įteikė velionio dukra Dalia Grajauskaitė-Trumpickienė. Ši, jaunųjų sportininkų šventė, moraliai ir materialiai buvo paremta Hamiltono lietuvių organizacijų, verslo institucijų ir pačios visuomenės už ką rengėjai išreiškė nuoširdžią padėką.

Susumuojant pirmenybių metu patirtus įspūdžius, norisi pasakyti, kad ŠALFASS-gos 50-ties metų veikla visiškai pasiteisina, nes buvo ir yra kreipiamas dėmesys prieaugiui. Paskutiniame dešimtmetyje į metinių žaidynių varžybas jau suguža arti 60 komandų!!! Tai yra geras reiškinys.

Jaunuolių entuziazmas ir pastangos išmokti gerai žaisti krepšinį yra sveikintinas. O, ką apie trenerius ir tuos jaunimo auklėtojus...? Jie skiria daug laiko ir pasišventimo jaunuoliams. Stebint, kad ir pačius jauniausius — „molekules", aiškiai pastebimi mokymo pradai. Žaidikai žino savo vietą aikštėje, žino ką turi daryti ir laikosi taisyklių, stengdamiesi išvengti bereikalingos baudos, o sumaniai priartėjus prie krepšio, padaryti taškus...

Sigitas Krašauskas

ŠALFASS-gos metinių žaidynių-jubiliejinių, jaunių krepšinio pirmenybių mergaičių B klasės laimėtojos, „Čikagos ASK „Lituanica". Kairėje treneriai Rūta ir Kęstutis Sušinskai. Dešinėje treneris Romas Rupinskas.

ŠALFASS-gos 50-jų metinių žaidynių jaunių ir jaunučių krepšinio pirmenybių, 2000 m. birželio 3 ir 4 d. vykusių Hamilton, Kanadoje, jaunių B klasės laimėtojai Čikagos ASK „Lituanica". Kairėje klubo pirmininkas Rimantas Dirvonis ir treneris Edis Andriušis. Trečias iš dešinės — treneris Rimas Domanskis.

ŠALFASS-gos metinių žaidynių-jubiliejinių jaunių krepšinio D klasės laimėtojai Detroito „Kovas". Treneris Paulius Butkūnas.

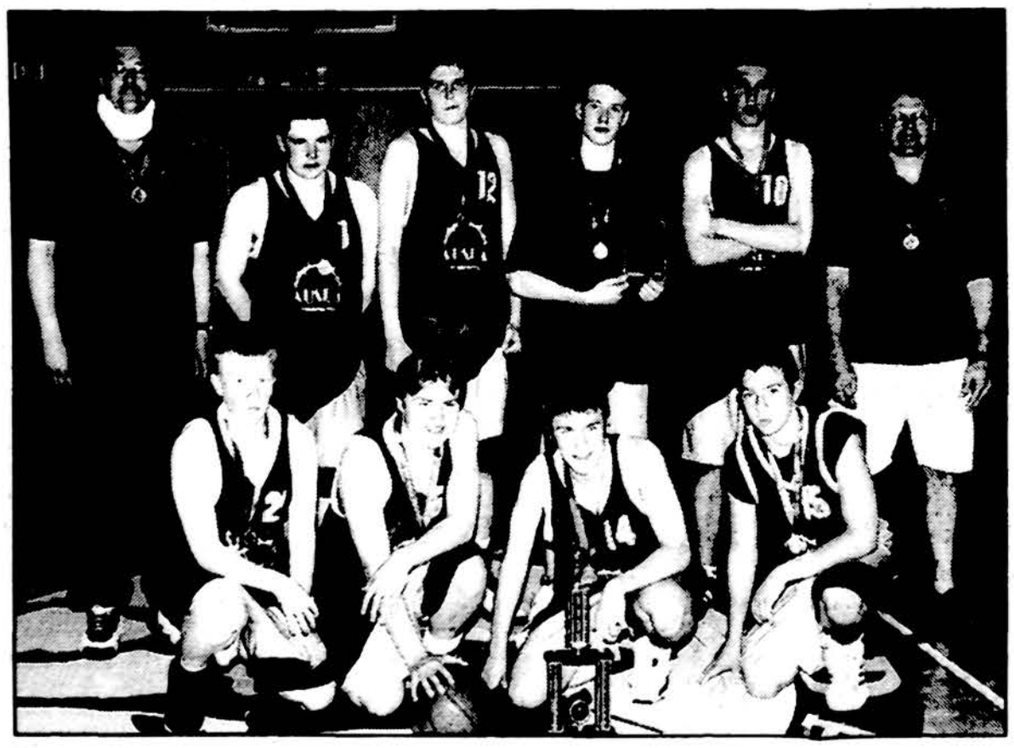

ŠALFASS-gos Jubiliejinių metinių žaidynių, jaunių ir jaunučių krepšinio pirmenybių B klasės antros vietos laimėtojai Toronto „Aušra". Kairėje — treneris Edis Punkrys, dešinėje — treneris Edis Gataveckas.

Jubiliejinių metinių žaidynių—50, jaunių pirmenybėse, 2000 m. birželio 3 ir 4 d. vykusiose Hamilton, Kanadoje. Iš k. — Čikagos ASK „Lituanica" sporto klubo pirmininkas Rimantas Dirvonis, ŠALFASS-gos pirm. Audrius Šileika, varžybas organizavę ir be priekaištų jas pravedę Marijus Gudinskas ir Arvydas Šeštokas, ŠALFASS-gos spaudos atstovas Sigitas Krašauskas.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

ARAS ŽLIOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
1020 E.Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti anglškai)
Tel. 708-422-8260

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S.Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DĖKOJAME

Ačiū mūsų bendradarbiui, ŠALFASS-gos spaudos atstovui Sigitui Krašauskui, už Hamilton, Kanadoje, š.m. birželio 3-4 d. vykusių ŠALFAS sgos metinių jaunučių ir jaunių krepšinio pirmenybių aprašymą, gausias jo ir Audriaus Šileikos tų žaidynių nuotraukas.

LENKŲ PATRIOTAI – LIETUVOS PRIEŠAI

Ginčai dėl Armijos krajovos veiksmų tyrimo Vilniaus krašte

Kai Lietuvos generalinė prokuratūra pradėjo apklausti buvusius Armijos krajovos narius, Lietuvos lenkų ir pasienio lenkų organizacijų veikėjai pasipiktino. Kas lenkams šventenybė, lietuviams yra priešingai, sakoma straipsnyje, išspausdintame lenkų leidžiamame savaitraštyje „Przegląd Tygodniowy", Toronto, Canada, balandžio 7 d., Nr. 100. Pateikiame mintis iš šio straipsnio.

Nors patys AK nariai nesiskundė, bet lenkas, Lietuvos Seimo narys Jan Sienkievič tvirtino, kad jiems daroma skriauda. Spaudos konferencijoje jis pareiškė, kad buvę AK nariai apklausinėjami pažeidžiant visas procedūras: jų teiraujamasi apie turėtus pseudonimus, veikimo vietą, ar nekariavo su lietuviais ir ar nenušovė kurio nors lietuvio. Lenkų karo veteranų pirmininkas Lietuvoje Stanislav Kačkan pareiškė, kad jie to nenusipelnė, nes nieko nepadarė.

Šiuo reikalu susirūpino ir Lenkijos ambasadorė Lietuvai Eufemia Teichmann, vienok po susitikimo su generaliniu prokuroru aprimo ir nebežada to reikalo kelti į viešumą.

AK veikla yra viena iš 80 bylų dėl karo nusižengimų ir genocido. AK nariai yra kviečiami kaip liudininkai. Tame tarpe yra ir Aleksandro Lileikio byla, nes jis karo metu buvo saugumo viršininkas Vilniaus apskrityje ir yra kaltinamas bendradarbiavęs su naciais naikinant žydus. Gen. prokuroras paaiškino, kad specialus prokuratūros padalinys tiria visas bylas, kurios siejasi su karo meto nusižengimais, ir dėl to kyla nesusipratimų. Anot pareigūno, negatyvi reakcija Lenkijoje sukelia bereikalingas įtampas, nors tai nėra nedraugiškas Lenkijos atžvilgiu aktas. Atvirkščiai, bus išsiaiškinta tiesa, nes yra duomenų, kad, pvz., 1944 m. birželio mėn. lietuvių policija nužudė 38 lenkiško kaimo gyventojus, kurie buvo įtariami bendradarbiavimu su Armija krajova. A. Pėdnyčia kreipėsi į ambasadorę pagalbos, mat jau keletas metų kaip tardymas šioje byloje nutrauktas, nes Lietuvoje negyvena nė vienas policininkas, kuris būtų dalyvavęs kaimo gyventojų sušaudyme.

Nacionaliniai akiniai

Ambasadorės apsilankymas pas gen. prokurorą ir neigiama Lenkijos sluoksnių reakcija, anot straipsnio autoriaus, nepatiko Vilnijos veikėjams, kurie tai vertina kaip kišimąsi į Lietuvos vidaus reikalus. Nesusipratimų ir apklausinėjimų kaltininkas esąs Kazimieras Garšva, pirmininkas „Vilnijos", kraštutinės nacionalinės organizacijos, kurios pagrindinis tikslas yra likviduoti Lenkijos dominavimo Vilniaus krašte pasekmes, grąžinti čia lietuvybę ir gauti Lenkijos atlyginimą už okupacijos metu AK padarytus nuostolius. Labai didelį atgarsį turėjo ir K. Garšvos pastangomis organizuotas visuomeninis AK teismas, kuris pripažino, kad ši organizacija vykdė lietuvių genocidą. Pokalbyje „Gazeta" K. Garšva pareiškė, kad „Vilnija" nekaltina visos AK, bet tik tą dalį, kuri veikė Vilniaus krašte, ir ją vadina okupacine kariuomene. Praėjusiais metais K. Garšva į prokuratūrą atnešė 273 asmenų, daugiausia lietuvių, užmuštų II pasaulinio karo metu, sąrašą. Jis tvirtina, kad tai AK aukos. Taip pat davė asmenų, kurie galėtų nušviesti naują požiūrį į AK veiksmus Rytų Lietuvoje, sarašą. Norime, kad prokuratūra išaiškintų ir duotų teisinį įvertinimą, nes iki šiol nė vienas AK narys Lietuvos valdžios nebuvo nubaustas, sakė „Vilnijos" pirmininko pavaduotojas E. Gečiauskas.

Jaroslav Wolkonowski, lenkų istorikas, kuris tiria įvykius Vilniaus krašte, sako, kad nesusipratimas kyla dėl to, kad lietuviai nenori pripažinti tikrosios padėties karo metu. Juk Vilniaus kraštas priklausė lenkų valdžiai, o AK priklausė antihitlerinei koalicijai. Tuo tarpu lietuvių policija bendradarbiavusi su vokiečiais. Lenkai ir lietuviai stovėjo skirtingose barikadų pusėse.

Generalinė prokuratūra jau 1992 m. pradėjo tyrinėti AK veiklą Vilniaus krašte, tas darbas keletą kartų jau buvo nutrauktas. Praėjusių metų rudenį prokuratūra savo tyrinėjimus atnaujino. K. Pėdnyčia laikraščiui „Gazeta" pasakė, kad K. Garšva jam pristatė sąrašą liudininkų, kurie galėtų išaiškinti kun. A. Jakavonio mirties aplinkybes. 1944 m. balandžio mėn. AK lauko teismas įvykdė mirties bausmę kun. Ambraziejui Jakavoniui dėl to, kad jis buvęs lietuvių saugumo informatorius. Lenkų partizanai aiškino, kad, atėję pas kunigą, norėjo jį perspėti nutraukti bendradarbiavimą ir rado sąrašą lenkų, palaikiusių ryšį su AK.

Illinois Lietuvių respublikonų lygos atstovai valstijos sostinėje Springfield prie senojo kapitoliaus. Iš kairės: Vytautas Jasinevičius, Anatolijus Milūnas, gubernatoriaus pavaduotoja (Lt. Governor) Corinne Wood, Kongreso narys John M. Shimkus ir Pranas Jurkus.

K. Garšva taip pat atnešė į prokuratūrą sąrašą liudininkų, kurie galėtų padėti išaiškinti civilių gyventojų žudynes Molėtų rajone. K. Pėdnyčia paaiškino, kad iki šiol niekas nėra apkaltintas šioje byloje, o tardymo tikslas yra nustatyti kaltininkus. Prokuroras pridėjo, kad apie 300 asmenų nužudymas jau yra genocido ženklas. Minėtame sąraše esą buvę daug ryšininkų su hitlerininkais ir lietuvių saugumu, todėl jie specialių AK teismų buvę nuteisti mirti. Pvz., ten yra Mamerto Gaidelio, saugumo valdininko, kuris nušautas kaip provokatorius, pavardė. K. Garšvos sąraše jis minimas kaip AK auka, pažymi J. Wolkonowski. Sąraše taip pat yra 1944 m. birželio mėn. įvykių Dubingiuose aukos. J. Wolkonowski tvirtina, kad, remiantis istoriniais šaltiniais, galima įrodyti, kad iš K. Garšvos sąrašo daugiausia 100 asmenų buvo nužudyta AK dalinių ir tarp jų keliasdešimt asmenų – iš Dubingių. Likusieji buvo nužudyti arba sovietinių partizanų, arba paprasčiausių plėšikų gaujų. J. Wolkonowski klausia, kodėl į K. Garšvos sąrašą įtraukti dabartinėje Baltarusijos teritorijoje nužudyti asmenys. „Vilnijos" pirmininkas atsakė, kad tie žmonės gyveno lietuviškose vietovėse. Pvz., sąraše yra pavardės žmonių, kurie buvo sušaudyti tik už tai, kad drįso pakeisti tautybę ir pasisakyti esą lietuviai.

Mums žinomas atvejis, kada žmogus buvo nuteistas mirties bausme tik už tai, kad viešai bučiavo Lietuvos vėliavą. AK tai pripažino Lenkijos išdavimu. Kitas asmuo nuteistas myriop agitavęs už lietuvybę. J.Wolkonowski atsako, kad tai neteisybė, nes už pakeitimą tautybės ar pavardės grėsė tik kalėjimas ar netekimas turto. Bausmė turėjo būti nustatyta tik po karo. Niekas už tai nebuvo nuteistas mirties bausme. Sudarant sąrašą, K. Garšvai padėjo AK aukų klubas, kuriame dalyvauja keletas piliečių iš Dubingių, vienok niekas iš klubo narių nenorėjęs susitikti. K. Garšva į tai atsakęs, kad jie iki šiol bijo, nes atsimena AK grasinimus: jeigu netylėsi, gausi kulką į kaktą. AK turi savo organizaciją Lenkijoje ir Lietuvoje, ir tai yra reali grėsmė,– pasakė E. Gečiauskas,– nes jų veiksmus remia lenkų politikai.

Išsišokimas ar patirtis

„Vilnijos" draugijos pirmininkas K. Garšva siūlo man parodymus, surašytus knygoje „Armija krajova Lietuvoje", išleistoje 1995 m.,– sako J. Wolkonowski. Daugiausia tai prasimanymai, kaip AK kareiviai apiplėšinėjo civilius gyventojus. Nijolė Vaišnytė iš Varėnos rajono, Gardino apskrities pasienyje, prisimena, kad AK partizanai daugiausia siautė Pareigių valsčiuje 1942-1943 m. Jie važinėjo po kaimus ir atiminėjo maistą, rūbus, skerdė gyvulius: kiaules, karves, avis ir atiminėjo vištas. Važinėdavo ne tik naktimis, bet ir dienomis. Grobė, mušė ir grasino gyventojams, reikalaudami maistą suvežti į jų štabus. Jeigu kas nepristatė arba neturėjo ką duoti, vytimis mušė visą šeimą ir paimdavo, kas vertingesnio. Grobė iš visų, net ir iš nepaklusnių lenkų. Knygoje aprašomos žmogžudystės ir po Vilniaus išvadavimo. Prisimena prof. Pranė Dundulienė. „1944 m. liepos 13 d. nutilo šaudymai ir vokiečiai pasitraukė už Vilijos, o rusai dar nedrįso įeiti į miestą. Vilniaus miestas liko be valdžios. Apie 11 val. į mūsų rūsį įėjo vyrai su baltai raudonais raiščiais ant rankovių. Atrodo, kad viršininkas sušuko, ar yra lietuvių, neskaičiuojant moterų. Visi tylėjo. Tada jie pradėjo tikrinti dokumentus. Rasti 4 lietuviai. Mano buto savininkas dr. Irlikis, Obolenis, mano sesers vyras, ir du studentai, kurių pavardžių neprisimenu. Išvedė juos iš rūsio ir pastatė prie sienos. Tada moterys, kurios bent kiek mokėjo lenkiškai, pradėjo prašyti, kad pasigailėtų bent Obolenio, kadangi jis visus išgelbėjo nuo bado; į jį įsikibęs penkių metų sūnus Rimvydas labai verkė. Tada vienas iš žmogžudžių griebė Obolenį už krūtinės ir, rėkdamas 'eik šalin, lietuviškas šunie', kitus tris sušaudė".

J. Wolkonowski tvirtino, kad galėjo būti atskiri atsitikimai, kur AK kareiviai suvedinėjo sąskaitas po Vilniaus išlaisvinimo, bet nėra jokių dokumentų, kurie patvirtintų, jog buvo vedama kokia nors oficiali akcija prieš lietuvius. Susipažinęs su K. Garšvos sąrašu, istorikas J. Wolkonowski ieškojo sušaudytų lietuvių Vilniuje. Turėjo būti apie 60 asmenų, bet nerado jokių kapų, kur jie buvo palaidoti. Tai ne adata šiene, ir turėję likti kokie nors dokumentai. Šiems kaltinimams atsakymas turėtų būti rastas Vilniuje.

Nukelta į 5 psl.

Danutė Bindokienė

Darykite, ką norite, tik nesimelskite!

Išsiimkite iš kišenės dolerį, ar dešimt, ar dar didesnį banknotą — ant kiekvieno rasite užrašą „In God We Trust" (mes pasitikime Dievu). Šis užrašas išliko nepakeistas ir kai pastaruoju metu buvo spausdinami nauji, kiek pakeisti banknotai.

Kiekvieną mokslo metų dieną prieš pamokas Amerikos mokyklose mokiniai rimtai ir iškilmingai (net didžiausi išdykėliai) išreiškia lojalumą ir savo tėvynei, ir ypač jos vėliavai. O toje priesaikoje yra ir žodžiai: „One nation, indivisible in God..."

JAV Kongresas savo sesijas pradeda malda ir turi tam specialų kapelioną. Neseniai juo pirmą kartą pakviestas katalikų kunigas iš Čikagos. Taip pat Kongresas kasmet ruošia vadinamuosius „maldos pusryčius" (Prayer breakfast).

Galima sakyti, kad Amerika yra vienas religingiausių pasaulio kraštų — apklausose didžiausias nuošimtis jos gyventojų pasisako, kad yra tikintys. Tai paliudija ir bažnyčių bei kitų maldos namų gausa. Sekmadienių rytais prie visų jų — daugybė automobilių, o viduje — pamaldžiai nusiteikusių tikinčiųjų.

Tačiau yra tvirtai įsitikinusių, kad vis tik religijos įtaka turi būti griežtai pažabota, kad būtina tverti vis aukštesnes tvoras tarp valstybės ir Bažnyčios. Tų nuomonių reiškėjai kiekviename žingsnyje mato pavojų, kurį gali sukelti religija, jeigu, neduok Dieve, kartais įžengtų į valdžios veiklos lauką. Net tokie, rodos nekalti, simboliai, kaip prakartėlės ir kalėdinės giesmės, mokyklose ruošiamos eglutės, užuominos, kad Velykos švenčiamos ne dėl margučių ir šokaladinių kiškių, o paminėti prasmingiausią žmonijos istorijoje įvykį, Kristaus prisikėlimą, kuriuo pagrįsti giliausi krikščionybės pamatai, kai kam sukelia paniką...

Šiomis dienomis pasitaikė dar vienas būdas „apsaugoti valstybę nuo Bažnyčios įsikišimo". Aukščiausiasis JAV teismas birželio 19 d. paskelbė nutarimą (balsuota 6-3 santykiu), kad vienos Texas valdiškosios gimnazijos moksleiviai prieš futbolo rungtynes negali viešai pasimelsti, kaip buvo priprasta ir daug metų daroma. Tai galioja net tuo atveju, jeigu maldos nekalba pakviestas dvasininkas, tos gimnazijos mokytojas ar kuris kitas oficialus asmuo, o meldžiamasi pačių moksleivių iniciatyva. Pagrindinė priežastis: viešai meldžiantis, nusikalstama JAV konstitucijos pirmajai pastraipai-priedui.

Juo toliau į mišką, tuo daugiau medžių, — pasišaipytų lietuviška patarlė. Gyvenant „nevaržomo elgesio" laikotarpiu, nedaug kas jaunuoliams draudžiama arba neprieinama. Jie gali visiškai lengvai įsigyti šaunamuosius ginklus ir pavartoti net prieš savo draugus ar mokytojus mokykloje. Jie moka apsirūpinti narkotikais, ypač pasilinksminimų metu, kai atsiduria toliau nuo tėvų bei vyresniųjų akių. Jaunimui nesudaro jokių sunkumų įsijungti internetą ir jame rasti tokios šlykščios pornografijos bei kitokios „erotinės informacijos", apie kurią jų tėvai, o juo labiau seneliai, net sapnuote nesapnavo. Gimnazistams (kai kuriais atvejais net vyresniųjų skyrių pradžiokams) nemokamai dalinamos apsisaugojimo nuo nėštumo ar lytinių ligų priemonės ir šaipomasi iš jaunuolių, kurie pasirenka skaistybę.

Tarytum ir to negana, teismai pasirūpino, kad kabelinės televizijos kanalai, net patogiausiu ankstyvo vakaro metu, kai programas stebi mažamečiai vaikai ir jaunuoliai, galėtų laisvai rodyti — ką tik nori. Mat čia taip pat konstitucinė teisė — išsireiškimo laisvė. Tvirtinama, kad tėvai gali kontroliuoti savo vaikų laisvalaikį, o nenorimas programas užblokuoti tam tikrais įtaisais. Tačiau vargu išrastas „įtaisas", kurio veiksmingumą smalsus, užsispyręs vaikas negali „apeiti".

Peršasi išvada, kad šiame krašte jaunuoliams — ir vaikams — viskas galima, viskas leidžiama, tik viešai melstis — jokiu būdu! Antra vertus, toks draudimas taip pat gali į gera išeiti. Žinant „uždrausto vaisiaus" saldumą, ypač jauniesiems, malda gali įgauti ir tam tikro protesto prieš suaugusiųjų taisykles pobūdį. Juk Lietuvoje bolševikmečiu daug daugiau jaunuolių lankydavo bažnyčias, nepaisant draudimų ir bausmių, negu dabar.

TAVO VARDU

Nr.1 **ALĖ RŪTA**

Kiek? Jau penkeri metai? — Laiko upė šlama ir šniokščia, nusinešdama vandenis ir žmones.

Tai kam dar aš čia? — Kad įsiklausyčiau į laiką, kad užrašyčiau jo garsus? — Prisiminimų klausa ryški, tik išsakymo ženklai migloti.

Kalbėk! — Kalbėk, kalbėk! — užrašysiu tavo vardu, kurio nebėra.

— — —

Tik pradaręs duris, aš tuoj ir šūkteliu:

„Mama!" — Juozas-Džo — nedrąsiai man iš paskos...

Pamokos buvo nuobodžios. Brolis Edvardas aiškino tą formulę, o mes nesupratom. Kai paprašiau, kad vėl paaiškintų, užriko:

„Sėsk! Pasimelsk, kad tau Dievas protą apšviestų".

Taip ir liko. Ne kartą skundžiausi tėvams, kad tas broliukas...

„Reikia mokytojo klausyt! O dar katalikiškoj mokykloj..." — užbaigė tėvas.

Džo-Jonas už mane dar silpnesnis matematikoj, tai gal dėl to „Brother Edvard" šiurkštumo susidraugavom. Tarėmės jį primušt ar ką. Žinoma, tai juokas.

„Mes alkani, mama, kaip vilkai!" — šūktelėjau. Dar kartą — tyliau, nes mama rėkavimo nemėgsta.

„A, labas. Su draugu? Ar iš mokyklos?"

„Mes vienoj klasėj, grįžtam tik..."

„O jis ar lietuvis?" — Mama tyliai man. O į jį:

„Kaip tavo pavardė?"

„Džo Venice", — sumurma tas, o aš nebeiškenčiu:

„Mamyt, jie pavardę pakeitė, buvo Venclauskas".

„A, Venclauskiukas! Taip ir sakyki... Ar kalbi lietuviškai?"

„No letuviska, uzmirša..." — susijuokia Džo-Juozas.

„Tai kodėl gi? Tėveliai — nais žmonės, prie bažnyčios susitinkam..."

Bet ji žino, kad mes po pamokų alkani, tuoj visa atsiranda ant stalo. Atsisukam ir televiziją: kaip tik sporto rungtynės. Sumuštiniai greit dingsta, laižom ledus, išgeriam pieną...

Džo-Juozas geras mano draugas. Ir pas jo mamą užsukame, vaišina pyragaičiais. Jo tėvai lenkiškai moka: bajorai iš Žemaitijos, man tai vis tiek... Turiu daug draugų, lietuvių ir ne lietuvių. Visi man geri, įdomūs. Su vienu grojam gitarom, bandom padainuot, nors mano klausa netobula (taip sako Sauliaus mama — muzikė). Nesvarbu, kas ką sako! Aš darau kaip man patinka: ir groju gitara, ir dainuoju. Stovyklaujant miškas skambėte skamba. Tiktai prie jūros aš surimtėju: vandenynas man — lyg kokia šventa vieta. Ten mintys banguoja, juntu kokį tai ilgesį...

„Tu jūros vaikas!" — Sako mama lyg su liūdesiu. Ji vandens bijo. Tėvas, matau, irgi bijo, bet nardo — vaizduoja drąsuolį.

Aš myliu tėvus. Ir seseris — kad ir labai su jomis pasipešu. Jos tuoj šaukiasi mamos, ir aš visada kaltas, nes už jas didesnis.

Senamadiški mūsų tėvai — iš senojo krašto (old country) — Europos. Nieko nesakyk prieš religiją! Nieko — prieš kunigus, mokytojus... Lietuva — šventas kraštas!.. Aš nieko prieš tai, bet mėgstu juos paerzinti: susimerkiu su kuria seseria ir — valiai! Lietuviškus žodžius iškraipau, posakius paverčiu į keistesnius, jie pyksta, o mums juokas. O paskui ir gaila... Mama pati mėgsta pasakotis, pajuokauti: kaip jų šeima — jaunystėj... Kaip tėvas šaudkavęs — „Moč, moč, ar girdi?"... Ir kad pasiutau savo mamą šaukti — „Moč"! — juokais, žinoma. Ji pradžioj irgi juokėsi, paskui pykdavo... Teisindavausi: tarmiškai!.. Vėliau, kai barėdavo už ilgesnius plaukus ir barzdą, aš jai:

„Ogi Basanavičius turėjo barzdą! Ogi ir Kudirka, Himno autorius..."

Tėvai nemėgo jaunuoliškų madų: šukuosenos, suglamžytų drabužių... O kai su seserimis — angliškai, tuoj mama:

„Kalbėkit lietuviškai! Čia ne mokykla, ne gatvė... Ten tik Amerika, o namie — Lietuva!" — Ir ką tu padarysi! Nepaklausai, tą vakarą nežiūrėsi televizijos, — tai bausmė už kalbėjimą namie angliškai.

O gerais mūsų pažymiais mokykloj — džiaugėsi, kad ir iš anglų kalbos...

Ne vien mūsų tėvai, visi lietuviai taip su vaikais. Ir į Šeštadieninę mokyklą — beveik prievarta, ir į bažnyčią — nei neatsikalbinėk, jei ir galvą skauda... O mes, jaunieji, lietuvių draugų būry kitaip pasikalbėdavom, žinoma, angliškai (kai tėvai negirdėjo). Net pradėjom svarstyti: ar verta mums likti lietuviais? Juk čia gimėm, čia mūsų kraštas. O jeigu jie buvo gimę kitur, tai kuo mes kalti? Kitų tautybių žmonės nebuvo tokie užsispyrėliai, lengviau pasiduodavo Amerikai...

O visiškai blogai, kai ėmiau draugaut ne su lietuvaite! Užeidavo ji pas mus — pasikalbėti. Tėvas aiškiai rodė jai neapykantą! Tai mane supykdė, pradėjau šiaustis, vengiau šeimos. Kad taip, tai taip! Su mama atviriau pasiginčydavom, atrodo, kad ji ir myli, ir kenčia... Mane kartais suspausdavo gailestis. Vyresnė sesuo jau iš namų išėjo, mama verkė, mėgino ją susigrąžint, tėvas niršo... Aš to nenorėjau — to skausmo tėvams.

Bet su draugais vis užsimindavom: ar verta likti lietuviais? Būtų lengviau — nei dvikalbystei, nei lietuvių pareigų... Mes gi amerikiečiai! Ir daugelis nusprendė: gal pabandyti? Su naujomis viltimis veržės į priekį.

O mūsų mama griebėsi gudrybės. Taupė pinigus mūsų kelionei į Lietuvą, man ir jaunesnei seseriai. Tėvas dar lyg prieš: brangu, pavojus nuo komunistų valdžios... Mama nenusileido. Nors užtruko sutaupyti, bet ji savo pasiekė, jau rūpinosi vizomis, įvairia informacija.

Kaip ta kelionė mane pakeitė! Gudruolė mama žinojo, kad paveiks. Pravažinėjom su sesute pusę vasaros. Bet Lietuvoj — tik penkias dienas: tiek valdžia teleido pasilikti. Labiausiai patiko Vilnius: toks įdomus nedidelis miestas (palyginus su Niujorku). Gražios bažnyčios, istorinės vietos... Gidas plepėjo apie socializmą, o aš kišenėj špygą laikiau... Komunizmu nesižavėjom, nes lietuviškoj mokykloj mus apšvietė, kas tai per paukštis tas „rojus", kokie tie „liaudies išvaduotojai".

O giminės nori pripiršt. Gal tėvai jų prašė? Gražią, girdi, rimtą lietuvaitę. **(B.d.)**

APMĄSTYMAI IŠ ELLICOTT MIESTELIO

JUOZAS GAILA

„Sakykite kainą lietuviškai, rusiškai aš nesuprantu", tariu aš autobuso, važiuojančio iš Vilniaus į Kauną, konduktoriui. Šis man vėl rusiškai. Nepajuntu, kaip perpykstu ir jau garsiai sakau: „Kalbėkit valstybine kalba, juk čia ne Rusija, bet Lietuva". Staiga iš gretimos sėdynės pradeda šaukti moteris: „Tai ką, nematai, kad jis baltarusis ir lietuviškai nemoka, ko prie jo prisikabinai?" Jai pritaria kita, jau iš galo autobuso: „Nu, atsirado valstybininkas ir prisikabino prie žmogaus. Nesupranta jis mat rusiškai".

Iš tikro, visiškai nežinodamas, atsiradau autobuse „Minskas — Vilnius — Kaunas". Norėdamas važiuoti į Kauną, atvykau Vilniuje į autobusų stotį ir, pamatęs autobusą, vykstantį į Kauną, įsėdau į jį. Pasirodo, autobusas — baltarusių, kursuojantis tarp Baltarusijos ir Lietuvos, ir jo vairuotojas bei konduktorius — baltarusiai. Keisčiausia, kad šis autobusas sustoja Lietuvoje pakelėse ir paima bei išleidžia keleivius, kitaip tariant, „bizniauja" Lietuvoje. Bet grįžkim prie įvykių autobuse. Prie šių dviejų moterų prisijungia dar keletas, ir jau visas choras koliojančių mane. Vienas iš netoliese sėdinčių vyrų pasako man, kiek turiu susimokėti. Sumoku, bet moterys nesiliauja. Aš susigūžęs tyliu. Tiesos vardan turiu prisipažinti, kad pats rusiškai supratau, kiek turiu mokėti, bet perpykau, kad į mane rusiškai kreipėsi. Dabar, kiek supratau, moterys jau atsiprašinėjo vairuotojo ir konduktoriaus už tokį to „durako" elgesį.

Neabejoju, kad viso to galėjau išvengti, jai autobuse būčiau atsistojęs ir pasakęs, kad esu iš Amerikos ir rusiškai nesuprantu. Esu tikras, kad tos moterys būtų tuoj manęs atsiprašę ir gal net būtų reiškę pasipiktinimą, kad Lietuvoje važinėja baltarusių autobusai, kurių vairuotojų ir konduktorių lietuviai negali suprasti. Įdomu, kad visos tos moterys buvo senyvos, taigi dar gyvenę anoj nepriklausomoj Lietuvoj, turėję atminti ir okupacijos pradžią, ir išvežimus. Be to, pagal jų lietuvišką tarimą, jos tikrai nebuvo nei rusės, nei lenkės. Iš apypilnio autobuso neatsirado nei vieno, kuris būtų jų burnojimu prieš rusiškai nenorintį ar nemokantį kalbėti lietuvį viešai pasipiktinęs. Ir tai — po septynerių Lietuvos nepriklausomybės metų. Keistas sutapimas autobuse: dviejų tautų atstovai — ir taip panašus. Baltarusiai — daugiausia užmiršę savąją kalbą ir pasisavinę rusų. Atrodo miela ta kalba ir lietuvėms, jei jos gali aprėkti savo tautietį, atsisakantį savo laisvoje tėvynėje kalbėti buvusio okupanto kalba.

Dar anais laikais ne kartą teko skaityti amerikiečių įspūdžius, apsilankius sovietų okupuotoje Estijoje ir jos sostinėje Taline. Jie dažnai pabrėždavo, kad estas, užklaustas ko nors rusiškai, dažniausiai nusisukdavo ir nueidavo. Net ir šiandieną su mūsiškiais, nuvykusiais į Estiją ar net į Latviją, dažnai atsisakoma kalbėti rusiškai, kol nesužinoma, kad jie ne rusai. O štai lietuvis profesorius, pasipiktinęs kolegos esto nenoru kalbėti rusiškai, jį pašiepia:

„...labai daug estų (ne visi, žinoma) apsimetinėja nesuprantantys ir nekalbantys rusiškai. Juokingas pasipūtėliškas nacionalizmas, ir tiek. Dar galėčiau suprasti asmenis, kuriems per 80 metų (negalėjo išmokti) ar dar nėra 20 metų (nespėjo išmokti). Bet kai mano amžiaus estas, universiteto docentas, angliškai kalbantis maždaug taip, kaip aš vokiškai (o tai, prisipažinsiu, yra „below survival level"), užsispyrusiai vaizduoja nemokantį kalbėti rusiškai — tai... jis yra arba kvailiausias pižonas, arba bukas (nesugebėjęs mokykloje įsisavinti bent rusų kalbos pagrindų — o tie juk buvo visuotinai dėstomi!). Beje, neapsikentęs nuo tokio kvailiojimo (įsivaizduokite — vargšelis turbūt nebuvo net girdėjęs, kad anglų kalboje yra būsimasis laikas; visa jo kalba buvo ne kažin ką nutolusi nuo „Me — Tarzan, you Jane"...) pasiūliau jam kalbėtis rusiškai. Atsisakius — mandagiai išsakiau aukščiau pateiktą „hipotezę". Ir ką gi? Šiek tiek papurkštavęs, nusileido ant žemės ir normaliai (ko gero — geresne negu manoji, kuri per pastaruosius 6-7 metus gerokai „aprūdijo") rusų kalba paaiškino, ko nori ir t.t."

Kaip skiriasi mūsų mąstymas. Mūsiškiui profesoriui nemokantis ar vaizduojantis, kad nemoka, estas yra arba „kvailiausias pižonas, arba bukas", o man atrodo, kad jis yra pagirtinas. Mano žiniomis, tokių rusiškai nenorinčių ar neišmokusių kalbėti rusiškai estų yra daug. Jeigu tai būtų atsilikėlių tauta, tai gal ir galėtume šaipytis iš jų, kad jie buki, bet juk taip nėra. Gal sovietmečiu Lietuvos respublika ir pirmavo ir gal šiek tiek lenkė Estiją, bet, tapusi laisva ir nepriklausoma, ji mus gerokai lenkia. Taigi, nenoras ar nesugebėjimas kalbėti rusiškai jiems nekenkia. O rusų kalbos jie vengė per visą okupacinį laikotarpį, kad išliktų estais. Į tai lietuvis akademikas atsako: „Dar kartą pakartoju: nepriklausomai nuo tautos pasiekimų, atskirų jos individų pseudo-snobizmas garbės jiems nedaro. Be to — įtariu, kad ir kenkia. Bent jau ekonomiškai. O atskiriems individams kenkia ir kitaip — jų pašnekovai mato, kokie jie apgailėtini pižonai yra. Kova už nepriklausomybę VS kalbų žinojimas... Kažkoks marazmas! Taigi. Bet tą galima suprasti tik su atvira sąmone, neužteršta ksenofobiniais prietarais".

Ką gi, pasilieku su neatvira sąmone, užteršta ksenofobiniais prietarais.

Garsiųjų Turniškių rajoną, kur yra prezidento rezidencija, kai kurių užsienio ambasadų rezidencijos ir butai aukštiems vyriausybės pareigūnams, juosia tvora ir dveji vartai, saugomi policininkų. Be to, ir vidury prezidento rezidenciją ir kitų svarbesnių asmenų namus saugo policija. Policijos būstinė yra administracijos pastate, prie kurio rytais aš ir Seimo nariai laukdavome automobilio, vežančio mus į Seimą. Mane visada erzindavo pro atvirą langą iš policijos būstinės sklindanti rusų kalba. Vieną rytą, taip belaukiant automobilio, iš būstinės išėję parūkyti keturi policininkai garsiai šnekučiavosi rusiškai. Nei nepajutau, kaip išsižiojau: „Tai ką, vyrai, ar jums valstybinė kalba tokia nemiela, kad net nešiodami tos valstybės ženklus ir iš jos gaudami algą, nenorite lietuviškai kalbėti?" Visi keturi staigiai nutilo, metė rūkyti ir vienas po kito įsliūkino atgal į būstinę. Išsižiojau, bet tuoj gailėjausi, juk nei vienam iš belaukiančių Seimo narių ta kalba netrukdė, tik man, be to, ir mūsų Vytautą saugojo karaimai. Vėliau, naktį grįždamas per tamsų Turniškių pušyną, lyg ir prisibijodavau, kad negaučiau kalbos pamokos...

Pereitais metais, nepaprastai karštą dieną, su bendrakeleive apleidome Trakus pakeliui atgal į Vilnių. Abu buvome išalkę, taigi apsidžiaugėme, pamatę restoraną, ir dar su iš lango kyšančiu vėsinimo aparatu, berods, Lietuvoje vadinamu oro kondicionieriumi, kurie dar ten palyginti reti. Maloniai vėsus valgomas kambarys buvo visai tuščias, bet iš garsiakalbių, ten vadinamų kolonėlių, sklido tokia garsi rusiška muzika, kad net nebuvo galima susikalbėti. Pamačiusi mano susierzinimą, bendrakeleivė pakilo ir nuėjo paprašyti, kad muziką pritildytų ir uždėtų ką nors lietuviško. Muzika pritilo, bet ji pasiliko rusiška, o grįžusi bendrakeleivė tik pamojo ranka: „Ką ten, krūva kompaktinių diskų, bet visi rusiški".

Vakarais Palangos vasarotojai visą mielą dieną vartosi paplūdimio smėlyje, kurio ruožas kasmet dėl jūros išdaigų tampa vis siauresnis, užpildo J. Basanavičiaus gatvę ir joje esančias kavinukes, restoranus, įvairių žaidimų vietas. Masė žmonių, net šaligatviais sunku praeiti, taigi vaikščiojame ir gatvės grindiniu. Gerai, kad toje gatvėje uždraustas automobilių judėjimas, bet yra ir išimčių. Va, važinėja nudengtas automobilis, reklamuojantis „Laukinių Vakarų" restoraną, o automobily stovi tik su „bikini" kostiumėliu mergina, kviečianti apsilankyti „etiniame šou". Einant pro tą restoraną, girdėti tranki amerikietiška muzika. O muzikos Palangoje netrūksta. Vakare visa J. Basanavičiaus gatvė tiesiog alsuoja muzikos ritmu. Veik kiekviena kavinukė, turinti lauke lankytojams staliukų, džiugina juos ir muzika. Ir taip vienos kavinės ar restorano muzikantai stengiasi perrėkti kitus, dainuojančius gretimoje ar esančius kitoje gatvės pusėje. Deja, tos dainos daugiausia rusiškos. O prie pat tilto esančiame restorane tiesiog baubama rusiškai per stiprius garsiakalbius. Taigi, eidami tilto link palydėti besileidžiančios saulės, esame sutinkami ir lydimi rusiškos muzikos. Ak, koks trumpas tas gintarinis Lietuvos pajūrio ruoželis, tik šiaip taip kažkada išgautas iš ji okupavusių brolių latvių, bet ar jis lietuviškas?

Vasaros atostogas leidžiu Vilniuje išnuomotame bute, antrame aukšte, trijų aukštų sename pastate. Vieną dieną suskamba telefonas. Ragelyje — moteriškas balsas, kalba rusiškai. Kiek suprantu, skambina kažkas iš Lietuvos telekomo apie telefono taisymą. Atsakau, kad rusiškai nesuprantu. Tuoj išgirstu puikiausiai, be jokio akcento, lietuviškai: „Skambiname iš Lietuvos telekomo, jūsų telefonas dėl taisymo bus išjungtas keletą valandų". Gyvenimo ironija: Lietuvos telekomas — jo savininkai skandinavai, tarnautojai — rusai. Apima apmaudas ir dar pyktis dėl pro praviras balkono duris girdimo triukšmo kieme. Išeinu į balkoną; kieme žaidžia trys septynerių - aštuonerių metų mergaitės. Visos šaukia rusiškai. Braidžioja jos po kieme esančią balą su batukais, taškydamos viena kitą mėto iš vieno balos krašto į kitą, vargšą kačiuką. Bet štai laiptinės tarpduryje pasirodo jų amžiaus berniukas. Visos trys, užmiršę kačiuką, bėga prie jo, šaukdamos lietuviškai: „Ar žaisi su mumis, Vyteni?" Žaidžia. Visas kiemas skamba nuo jų keturių klegesio. Ir viskas lietuviškai, nes Vytenis rusiškai nemoka. Nuostabu. Nebepykina manęs nei jų taškymasis baloje, nei grubus žaidimas su kačiuku.

Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungos valdyba po sėkmingo seminaro gegužės 31 d. Iš kairės daktarai: V. Šaulys, A. Vanagūnas (pirm.), Daina Variakojytė, Gediminas Balukas. Valdyba jau planuoja būsimą seminarą gydytojams.

MARIAUS KATILIŠKIO IR LIŪNĖS SUTEMOS PREMIJOS

Rašytojas Marius Katiliškis

Liūnė Sutema.

Kiekvienais metais Lietuvos respublikos Švietimo ir kultūros ministerija skiria **Mariaus Katiliškio** ir **Liūnės Sutemos** premijas.

Šiais metais Filologų konkurso vertinimo komisija paskyrė Mariaus Katiliškio premiją už geriausią prozos rašinį Modestui Vaišnorui, Utenos Adolfo Šapokos gimnazijos abiturientui.

Liūnės Sutemos premiją už poeziją gavo Antanas Zališčevskis, Kretingos Pranciškonų gimnazijos abiturientas.

Audronė Razmantienė iš Švietimo ir kultūros ministerijos rašo: „Šiemet vėl tradiciškai įteikėme Mariaus Katiliškio ir Liūnės Sutemos premijas. Be jūsų paramos (tam tikslui yra siunčiami „Metmenys", tų fondo papildymui. — MSP.) tai būtų buvę sunku padaryti. Reikia pripažinti, kad šių metų premijų teikimas nebuvo toks gausus svečių, nes negalėjo dalyvauti Darius Kuolys, kuris buvo išvykęs.

Šių metų premijų teikimą gana plačiai nušvietė Lietuvos televizijos kanalai: informacija ir filmuotas siužetas buvo rodytas visose ryškiausiose žinių bei informacijos laidose, net komercinės radijo stotys nepraleido nepaminėdamos premijų. Galgi, sakau, Lietuvos žurnalistai ims pastebėti ir tai, kas Lietuvoje vyksta gražaus, ne tik piktintis nepritekliais ar viešinti skandalus.

...Ypač įsimintinos buvo diplomatų padėkos kalbos ir rimti bei su ironija išsakyti pažadai. Modestas, pasidžiaugęs Mariaus Katiliškio premija, pažadėjo (atsisukęs į savo mokytoją), kad kita premija bus Nobelio, o po to gana greit įsteigsiąs ir savo vardo premiją. (Ne be reikalo, anot A. Zurbos, talentingas vaikis, bet dar ir kietą humoro jausmą turi, kas, deja, Lietuvoje ne toks jau dažnas reiškinys.) Antanas Zališčevskis, anot vertinimo komisijos narių, jau dabar savo kūriniais galėtų konkuruoti su kai kuriais pripažintais poetais". **MSP**

ŠEIMŲ ŠVENTĖ PALAIMINTOJO JURGIO MATULAIČIO TĖVIŠKĖJE

Gegužės 20 d. Lūginės kaime (Marijampolės raj., Šunskų sen.), palaimintojo Jurgio Matulaičio tėviškėje, buvo surengta tradicinė šeimų šventė. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą susirinkusioms šeimoms pasakė Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, MIC, kuris atkreipė dėmesį į dvi šeimas: Matulaičių šeimą, kurios jauniausias sūnus tapo arkivyskupu bei Bažnyčios palaimintuoju, ir šeimą, kurioje gimė ir augo dabartinis popiežius Jonas Paulius II. Šių abiejų šeimų tėvas, pasak vyskupo, pasižymėjo nuoširdžiu pamaldumu, kurį perdavė savo vaikams. Vyskupas J. Žemaitis,MIC, pabrėžė tėvų pareigą auklėti savo vaikus sąmoningais katalikais. Per šv. Mišias giedojo Sasnavos choras. Po pamaldų surengta agapė.

*** Policijoje dirba bemaž 600 pareigūnų,** turinčių teisę išeiti į pensiją. 40-50 metų tesulaukę policininkai šia teise nedvejodami pasinaudos, jei Seimas priims Valstybės tarnybos bei Pensijų įstatymų pataisas, tarp kurių yra ir siūlymas darbo stažą skaičiuoti nuo 1990-ųjų kovo 11-osios. (Elta)

ANASTAZIJA SNARSKIENĖ

Š. m. birželio 24 d. švenčia 90 metų gimtadienį. Ji ilgus metus buvo „Draugo" rėmėja ir Marijonų vienuolijos bendradarbių pirmininkė.

Ją nuoširdžiai sveikina Tėvai Marijonai, „Draugo" redakcija ir administracija, linkėdami Dievo palaimos per užtarimą Marijos Dievo Motinos, geros sveikatos ir ilgiausių metų.

Taip pat nuoširdžiai ir su meile sveikina duktė Adelė su šeima, visi prisimindami ją savo maldose.

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Kalame visų rūšių „sidings", „soffits", įdedame lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. Skambinti Romui tel. 630-774-1025. 2529/00

Legali imigracija į Kanadą. Skambinti Rimai tel. 708-218-0161. 2786/00

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Tel. 800-820-6155.

Lietuvių Konsultavimo Paslaugos
Lithuanian Consulting Services
Profesionalūs darbuotojai padės jums:
• išsilaikyti IL vairavimo teoriją;
• konsultuos kredito istorijos klausimais;
• išsinuomoti butą;
• versti iš anglų kalbos oficialiose vietose;
• atidaryti banko sąskaitas;
• užpildyti imigracines formas;
• užpildyti „social security" formas.
Dirbame: Pirm.-Penktd. 8-7; Šeštd., Sekmd. 10-5.
Tel. 630-241-4556.

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
OFFC.(773) 580 - 8000
HOME (708) 425 - 7100
PAGER (708) 806 - 4010
RIMAS L.STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Century 21
New Vision
12932 S. LaGrange
Palos Park, IL 60464
Bus.: 708-361-0800
Voice Mail: 773-854-7820
Pager: 708-892-2573
Fax: 708-361-9618
DANUTĖ MAYER
Dirba naujoje įstaigoje. Jei norite parduoti ar pirkti namus mieste ar priemiesčiuose, kreipkitės į DANUTĘ MAYER. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Nuosavybių įkainavimas veltui.

Vilniuje, prestižiniame Antakalnio rajone parduodamas naujai pastatytas dviejų aukštų mūrinis namas. Greitam pardavimui nupiginta kaina. Skambinti Lietuvoje 011-370-2-797-822 arba 011-370-2-345-167. 2626/00

Alternative Home Care is looking for responsible, live-in caregivers and CNAs. Good English and references required. Excellent salary between $80 and $130 per DAY. Call 708-784-1088 for an appointment.

Live-in caregivers needed. English, experience, references, non-smokers a must. Mature, well-mannered ladies preferred. Daily salary $100-$120. Located in SE Wisconsin. Tel.262-763-3375. 2640/00

+11c/min LIETUVA
TELEFONO KORTELES
PREPAID PHONE CARDS
$5 CARD= 27MIN
$10 CARD= 72MIN
LIETUVA
Nuo -10% iki -30% Nuolaidos. Reikalingi naujai komanai distributoriai.
NEW WORLD CLUB COMMUNICATIONS, INC
2248 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, IL 60622
TEL.: 773-342-7383
CELLULAR: 773-251-3022
Darbo Valandos 10AM-7PM
Card | Amount | Refund
VARDAS | $5
ADRESAS | $10
Total
Mail to: NEW WORLD CLUB COMMUNICATIONS, INC P.O.BOX 4333, CHICAGO, IL 60680-4333

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos
MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
(773) 847-7747
Stephen M. Oksas, *President*
EQUAL HOUSING LENDER
Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

TĖVO DIENA

Pirmas vasaros mėnuo vadinamas vyriškos kilmės žodžiu, birželio vardu. Birželis yra pilnas stebuklų. Sužydi, suveši visos pievos — gamtoje vyksta vestuvės. Lietuvaičiai švenčia Sekmines, jas vainikuoja berželių šakelėmis, — pinami įstabūs žolynų vainikai. Joninių nakties papartynuose jaunimas ieško paparčio žiedo, kalvelių viršūnėse švyti, žėri laužai, o upėse plaukia gėlių vainikai. Taip. Ieškomi takai takeliai į tėvynės kelią. Neatsitiktinai birželio mėnesyje minime Tėvų dieną. Sulaukę šios dienos, su pagarba ir meile tėvui tariami sveikinimo ir gražiausių linkėjimų žodžiai. Drauge su visa šeima išgyvenamos laimės akimirkos. Tėvai vaikų akyse mato spindinčias džiaugsmo kibirkštėles. Šeimos narių veiduose saugumo ir pasitikėjimo jausmus.

Ar nenuostabu, kad kūdikio gimimo dieną du žmonės gimsta tėvais? Gimimo dienoje vaikai įgyja brangiausią Dievo dovaną — tėvus ir tėvų žemę — tėvoniją. Tėvai kartu su savo vaikais auga, mokosi, bręsta ir tobulėja asmenybėmis. Žinoma, ne visi tėvai išlaiko tėvystės egzaminą. Gyvenimo kelyje įsiveliama į paspęstas pinkles, klaidas.

Klaidos visu sunkumu užgožia ir tėvystės šventas pareigas. Atsakingi ir subrendę tėvystei tėvai rūpinasi, rengia gyvenimui savo vaikus, juose mato būsimos kartos tėvus. Būsimąja karta rūpinasi ir daugybė pažangių žmonių, kuriems dėl vienokių ar kitokių priežasčių nepavyko sukurti šeimos. Visa pažangioji žmonija rūpinasi visų vaikais ir visų žmonių ateitimi. Rūpinasi ir tie, kurie sukūrę šeimas nesulaukė įpėdinių — jų namuose niekada neskambėjo vaikų juokas, jie niekada neišgirdo vaikučio aimanos ar skundo. Niekada neišgirdo ir žodžio „tėvas", „tėvelis", „tėtė"... Kyla klausimas — ar galima vadinti šiuos žmones tėvo vardais? Ar ir šie žmonės įgyja Tėvo vardą. Atsakymas vienas. Taip. Šie žmonės nusipelno „Tėvo" vardo. Aiškumo dėlei reikia pasakyti, kad tėvo vardas įgyjamas dėl visiems tėvams būdingos savybės — rūpestingumas, t.y. sugebėjimas rūpintis kitais. Rūpestingi ir besirūpinantys visų vaikais žmonės įgyja tėvystės vardą, o tuo pačiu pareigas ir teises vadintis Tėvais. Taigi, rūpinimasis savo ir kitų vaikais visiems tėvams ir vyrams suteikia teisę vadintis vardu Tėvas. Vyrai įgyja Tėvo vardą, atiduodami save kitiems, atiduodami tai, ką per daugelį metų sunkaus ir atkaklaus darbo dėka pasiekė.

Birželyje Tėvo diena. Ar gali dar kas nors būti brangesnio už tėvą, tėvus ir tėvynę? Tėvynę, kurioje augai, maitinaisi ir brendai? Vargu, ar atsirastų sveikai galvojantis žmogus, kuris nesuvoktų tėvo ir tėvynės žodžių prasmės. Vargu, ar atsiras žmogus, kuris nepasveikins savo tėvo, kad ir kokiais neatidėliotinais ir svarbiais darbais būtų užsiėmęs, arba gyventų nepaprastai toli nuo savo tėvų. Todėl sveikinu visus tėvus, tėčius, tėvelius ir tėveliukus. Linkiu geros sveikatos, džiaugsmo, sėkmės, kūrybiniuose darbuose, gero vėjo keliaujantiems, stiprybės ir laimės. Mes didžiuojamės tėvais, semiamės patirties ir mylime juos. Telaimina visus tėvus Aukščiausiasis.

Gailutė Danutė Nausėdienė
Čikaga-Vilnius

BIRŽELIS

Ir kaip gali pamiršti tas baisias birželio dienas, kai mūsų tauta buvo naikinama raudonojo slibino. Mūsų broliai, mūsų sesės 11, 12, 13, 14 d. kiauliniuose vagonuose, buvo vežami iš savo tėvynės, mirčiai į Sibiro taigas.

Prisimenu, kai suimti 8-tos klasės du gimnazistai. Tai buvo Kybartų gimnazijos mokiniai. Abudu gimnazistai buvo labai dideli patriotai, jie nebijojo nieko, nebaugino komunistų grasinimai. Jie sudarydavo sekmadieniais eisenas ir visi kartu eidavome į bažnyčią. Tik todėl, kad mylėjo Dievą ir tėvynę, jie tapo suimti ir taip dingo be žinios.

Taip ir pradėjo suiminėti nekaltus žmones, senus, jaunus, ligonius, moteris laukiančias kūdikio. Visus kišo į vagonus ir vežė iš mūsų tėvynės. Baisu buvo. Aš su savo drauge Gene nuvažiavau į Vilkaviškį, nes norėjau dar kartą — pasimatyti su Anele, kuri su visa šeima buvo vežama. Pasimatėme!

Vienas kareivis rusų uniforma prašneko lietuviškai: bėkite, iš čia: mes nustebome: — argi dar yra ir tokių? — klausėme savęs.

Tuomet aš jai ir sakau: „Anele, bėgame! „Negaliu, — sako Anelė, — mano mama ir tėvelis yra prastos sveikatos, broliukas sergantis, sesutės dar mažos, tai kas gi jiems padės nešti tą sunkią naštą?"

Dar kartą pasibučiavome, apsiverkėme, tai buvo paskutinis kartas.

Toliau pamačiau savo buvusią Kybartų Kristijono Donelaičio pradžios mokyklos mokytoją Kaunienę su dukrele Jūra. Ji paprašė atvežti cukraus.

Man nusisukus eiti, išgirdau mane šaukiant, Stase ateik!

Prieinu arčiau, dar vienas mūsų bendramokslis prašo atvežti gitarą.

Gerai. Nueinu į jo namus, įlindau pro langą, paėmiau gitarą. Kitą dieną važiavau atgal į Vilkaviškį ir išpildžiau nelaimingųjų prašymą.

Kai padaviau tam mokiniui gitarą, mokytojai cukrų, dar bandžiau paduoti vandens, kurio labai prašė. Tačiau, toks rusų kareivis mus taip žiauriai pastūmė, kad aš vos neparvirtau. O jis šaukė — jiems ir taip bus linksma ir karšta.

Aš pasižiūrėjau į jį ir pagalvojau: palauk, ateis jums Dievo bausmė.

Tuo pačiu kareiviai uždarinėjo vagonus, palikdami tik mažą langelį.

Ašaros, dejavimai — prašė vandens, tačiau mes negalėjome išpildyti jų skaudžių prašymų, nes kareiviai mūs neprileido, o stumdė šalin.

Tai buvo baisios dienos, kurių mes niekados negalėsime pamiršti.

Karui pasibaigus sužinojome, kad mano vyro motina, gegužės mėn. buvo savo name sudeginta. Dvi seserys po penkiolikos metų grįžo iš Sibiro. Mano brolis po 15 metų grįžo iš Kararijos, ten kirto medžius. Grįžo be sveikatos.

Mano tėvelis buvo nušautas, o kur palaidotas, tai taip ir nežinau — nėra ko paklausti. Brolis miręs.

Tai toks mūsų birželis, tai ašarų ir nepamirštamų skausmo dienų prisiminimai.

Stasė Viščiuvienė
Chicago, IL

• Nuoskaudom pasaulis kaip amarais aplipęs, nuo ko pradėt juos gramdyt: nuo savęs ar kito?

LIETUVOS PRIEŠAI...

Atkelta iš 3 psl.

Lenkų istorikai nėra objektyvūs ir bet kokia kaina nori „išbaltinti" AK veiksmus, sakė „Vilnijos" draugijos pirm. pavaduotojas E. Gečiauskas.

O gal susitaikyti?

O ar negalima būtų pamiršti visas skriaudas ir, pavyzdžiui, pastatyti vienodus paminklus Glinciškėse ir Dubingiuose? Tai buvusio Lenkijos ambasadoriaus Lietuvoje Widacki sumanymas. Bet pirmiausia Lenkija turi pripažinti, kad buvo okupavusi Vilniaus kraštą, ir atsiprašyti. Turi pripažinti, kad Vilniaus krašte AK buvo okupacinė kariuomenė. Tik tada bus galima galvoti apie bendrų paminklų statymą, baigė savo pastabas K. Garšva. Diskusijos apie AK veiksmus Vilniaus krašte visada baigdavosi nesėkme. Net nepavykdavo nustatyti, kur skiriasi pažiūros. Lietuviai, dalyvavę bendroje konferencijoje, skirtoje nagrinėti šią temą, vieningai tvirtino, kad AK žudė lietuvius ir bendradarbiavo su vokiečiais, o lenkai tai neigė. 1993 m. Lietuvoje buvo sudaryta speciali valdžios komisija AK veiksmams ištirti. Ši komisija patvirtino, kad AK daliniai terorizavo ir žudė nekaltus civilius, daugiausia lietuvius. Jų veiksmai pripažinti turintys genocido požymių. Kaltinimus stiprino priverstinė polonizacija.

Kalbos infliacija

AK veiksmų Vilniaus krašte negalima pavadinti genocidu, bet nekaltų civilių gyventojų žudymus galima būtų pavadinti karo nusikaltimais. Tai nebuvo masiniai žudymai, žudė pavienes išrinktas šeimas. Yra žinomas tik vienas masinių žudynių atvejis – Dubingiuose, apie kurį pasakoja Arūnas Bubnys, jaunas istorikas ir karštas AK veiklos Vilniaus krašte kritikos šalininkas.

J. Wolkonowski tvirtina, kad niekas nedavė įsakymo žudyti nei lietuvių, nei kitų tautybių asmenų. Lietuviai, kalbėdami apie lenkų partizanus, turį aiškų tikslą „išbaltinti" savo policininkus, kurie dalyvavo žydų žudyme.

Kalba apie AK vykdytą genocidą neabejotinai turi politinį atspalvį. Reikia suprasti tuos lietuvius, kurie taip galvoja. Tai gali būti savigyna. Per 50 metų sovietai mus vadino nacionalistais ir fašistais. Paskui 1990 m. Izraelis mus pradėjo vadinti žudikais ir kolaborantais, prie to prisidėjo ir Lenkija, kuri tuo laiku kalbėjo apie vokiškai–lietuvišką Vilniaus okupaciją. Dalia Kuodytė, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorė, mano, kad prie tokios nuomonės prisidėjo pati AK. Apie tai aiškiai liudija 1995 m. rasti dokumentai Benediktinų vienuolyne Vilniuje. Ten yra ir raportai apie reikalą išvalyti Vilniaus kraštą nuo lietuvių. Tai galima pavadinti genocidu, tvirtina ji. Lenkai ir lietuviai turi susėsti prie bendro stalo, pasikeisti turimais dokumentais ir išsiaiškinti, kokio pobūdžio buvo lenkų žudynės Glinciškėse ir lietuvių – Dubingiuose.

V. Gasperienė

Parengta pagal „Przegląd Tygodniowy", Toronto, Canada, 2000.04.07, Nr. 100

A. † A.
ANTANAS POSKOČIMAS

Mirė 2000 m. birželio 22 d., sulaukęs 94 metų.

Gyveno Lemont, IL, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje. Gimė Lietuvoje, Kražiuose. Amerikoje išgyveno 51 metus.

Nuliūdę liko: žmona Konstancija Pociūtė, sūnus Remigijus, marti Rasa jų vaikai — Lina, Siga ir Marius; dukterys — Laima Trinkūnienė, žentas Algis; Živilė Jonikienė, žentas Alvydas ir jų vaikai Aras ir Gintarė.

Velionis buvo tėvas a.a. Laimos Poškočimaitės.

A.a. Antanas buvo gabus ir talentingas liaudies meistras-dievdirbys. Jo rankų darbo meniškais kryžiais puošiasi Ateitininkų namai, Lemont, IL, Jaunimo centras, Chicago, IL, ir „Dainavos" stovykla, Manchester, MI.

Velionis pašarvotas penktadienį, birželio 23 d. nuo 4 iki 9 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave.

Laidotuvės šeštadienį, birželio 24 d. Iš laidojimo namų 9:30 val. ryto a.a. Antanas bus atlydėtas į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių Velionis bus palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse.

Vietoje gėlių prašoma aukoti „Vaikų vilties" organizacijai.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, sūnus, dukterys, anūkai ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. † A.
IGNUI JUZĖNUI

mirus, jo žmoną ELVYRĄ JUZĖNIENĘ, BALFo Lemonto skyriaus valdybos narę, sūnų VIDĄ ir dukrą LISĄ nuoširdžiai užjaučiame.

BALFo 28 skyriaus Lemonte nariai ir valdyba

Mielam daugelio metų draugui

A. † A.
JULIUI BARDAUSKUI

išėjus ten, kur visi susitiksim, žmoną LIGIĄ, dukrą JULIJĄ ir sūnų TOMĄ su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Juozas ir Danutė Doveiniai

Brangiam Tėvui

A. † A.
BRUNO G. SHOTUI

mirus, jo dukrai, mūsų klubo narei NANCY bei kitiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Čikagos lietuvių futbolo klubo „Lituanica" valdyba

A. † A.
REGINAI SRIUBIENEI

mirus, jos vyrui BALIUI, sūnui AUDRIUI, marčiai LORETAI, dukrai ŽIVILEI, seseriai ANGELEI KARNIENEI su šeima, pusseserėms LAIMAI VITKAUSKIENEI ir JANINAI VIENUŽIENEI bei jų šeimoms gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Michiana Shores draugai ir pažįstami:

Irena Rimavičienė

Danutė ir Stasys Liepai

Jūratė ir Romas Gintautai

Izolda ir Vytas Šimkai

Birutė Sekmakienė

Jadvyga ir Jonas Mockaičiai

Jolanda ir Alfonsas Kereliai

Ona ir Vytas Gutauskai

Irena ir Kazys Miecevičiai

DRAUGAS informuoja — DRAUGAS formuoja
DRAUGAS vienija Lietuvos jėgas
DRAUGAS lietuvybės svyturys ir sargas!

A. † A.
REGINA MATULEVIČIŪTĖ SRIUBIENĖ

Po staigios ir trumpos ligos mirė 2000 m. birželio 20 d., sulaukusi 72 metų.

Gyveno Michiana Shores, IN, anksčiau Čikagoje, IL. Gimė Lietuvoje, Kaune. Amerikoje išgyveno 51 metus.

Giliame liūdesyje liko: vyras Balys, duktė Živilė, sūnus Audrius, marti Loretta, sesuo Angelė Karnienė, svainis Albinas, sūnėnai — Algimantas Karnavičius, Rimas Karnavičius su žmona Nancy, pusseserės — Laima Vitkauskienė, jos sūnus Egidijus su šeima ir Janina Vienužienė, jos sūnūs Vytas, Paulius ir Andrius su šeimomis.

Velionė pašarvota birželio 24 d. nuo 9 iki 11:30 val. ryto Ott Haverstock laidojimo namuose, 418 Washington St., Michigan City, IN. Iš laidojimo namų po atsisveikinimo 11:30 val. ryto, Velionė bus nulydėta laidotuvių Mišioms į Šv. Onos bažnyčią, 433 E. Golfwood Rd., Beverly Shores, IN.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir artimuosius prisiminti a.a. Reginą savo maldose ir dalyvauti atsisveikinime ir šv. Mišiose.

Nuliūdusi šeima.

A. † A.
Dr. JUZEI AGLINSKIENEI

mirus, sūnui AUDRIUI, marčiai ELENUTEI, anūkei VAIVAI reiškaime nuoširdžiausią užuojautą.

Povilas Baltis

Auksė ir Vladas Mikliai

Dainora ir Nerijus Puidos

A. † A.
ELENAI BALTRUŠAITIENEI

iškeliavus į Amžinuosius Namus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jos dukrai BIRUTEI BUBLIENEI, buvusiai Ateitininkų Federacijos Tarybos pirmininkei, jos šeimai bei kitiems giminėms ir artimiesiems.

Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba

A. † A.
FELIKSUI VALAIČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame Velionio žmonai AGOTAI, dukroms — ilgametei BALFo įstaigos tarnautojai IRENAI POLIKAITIENEI, REGINAI ŽVINAKIENEI, sūnui REMIGIJUI, jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

BALFo centro valdyba ir įstaigos kolektyvas

A. † A.
FELIKSUI VALAIČIUI

mirus, dukrai IRENAI POLIKAITIENEI, jos vyrui JUOZUI POLIKAIČIUI, buvusiam Ateitininkų Federacijos vadui, jų šeimoms, giminėms, artimiesiems ir draugams reiškiame gilią užuojautą.

Šiaurės Amerikos Ateitininkų taryba

A. † A.
REGINAI SRIUBIENEI

mirus, reiškiame gilią užuojautą ANGELEI KARNIENEI ir jos šeimai, netekus vienintelės sesers.

A. Balbatienė

K. Gaižauskienė

E. Purtulienė

S. Salienė

S. Vaškienė

P. Vaškelienė

A. Velbasienė

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dalia Staniškienė, „Vaiko vartų į mokslą" būrelio Clevelando skyriaus organizatorė, padedama būrelio narių dr. Lino Vaitkaus ir mokytojos Ritos Balytės, surengė sėkmingą piniginį vajų abiejose Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos ir Šv. Jurgio parapijose. Surinkta 1,018 dol., kurie bus perduoti jų remiamam Obelių kaimo apleistų vaikų centrui. Centrą įsteigė ir jam vadovauja pasišventusi mokytoja Diana Kancienė. „Vaiko vartų į mokslą" būrelis, norėdamas padėti apleistiems vaikams Lietuvoje, rengia smagią gegužinę, kuri įvyks šį sekmadienį, birželio 25 d., 12 val. Pasaulio lietuvių centro sodelyje. Atvykite!

Šv. Antano parapijoje kitą sekmadienį, birželio 25 d., kun. dr. Kęstutis Trimakas švęs savo 40 metų kunigystės jubiliejų. 9 val.r. bus aukojamos iškilmingos padėkos Mišios, o po jų — vaišės ir pasisvečiavimas parapijos salėje. Bilietus užsisakykite, skambindami Mėtai Gabalienei tel.708-863-1911.

Jonines birželio 24 d., šeštadienį Šaulių namuose rengia Vytauto Didžiojo rinktinės šauliai. Pradžia – 4 val. v.

Anglijos lietuvių klubo gegužinė rengiama birželio 25 d., sekmadienį, 12 val. Šaulių rinktinės namuose. Visi kviečiami ir laukiami.

Ofelija Baršketytė-Vainienė, JAV-Baltijos šalių fondo (vadinamo U. S. Baltic Foundation) tarybos pirmininkė, maloniai kviečia visus lietuvius gausiai dalyvauti Baltijos šalių meno parodoje ir vidurvasario pobūvyje šiandien, penktadienį, birželio 23 d., 6 val.v. Simfonijos centre, 220 Michigan Ave. JAV-Baltijos fondas, pagrindinis parodos rengėjas, siekia supažindinti JAV meno rinkėjus ir menotyrininkus su Lietuvos, Latvijos ir Estijos įspūdingu menu. Tai vienintelė proga pasigėrėti ir net įsigyti meno darbų, kurie apkeliavo Amerikos didmiesčius ir susilaukė teigiamų meno kritikų ir spaudos atsiliepimų. Bilietų užsakymas skambinant Sigitai Balzekienei tel. 630-986-8613 arba vakarais Reginai Gailiešiūtei tel. 312-335-1528.

Židinio pamaldos vyks šeštadienį, liepos 1 d., 4 val.p. p. jėzuitų koplyčioje Čikagoje ir bus skirtos 2000 metų vidurvasarį pagarbinti mūsų kūrėją ir jam padėkoti.

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Tai — Jūsų laikraštis!

Nauji skaitytojai gali užsiprenumeruoti „DRAUGĄ" papiginta kaina: tik už 65 dol. metams, tik gyvenantiems JAV-se.

JAV naujiems prenumeratoriams „Draugas" bus siunčiamas 13 mėn. už 65 dol.

Papiginimas tęsis iki liepos 1 d.

S K E L B I M A I

• **Amerikos Lietuvių radijas**, vad. Anatolijus Šlutas – kiekvieną **sekmadienį 7 v.r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903**, adresas: 4459 S.Francisco, Chicago, IL 60632.

Siuntiniai pinigai Lietuvai per TRANSPAK Speciali nuolaida PINIGŲ persiuntimui (Įstaiga „Draugo" pastate) Tel. 1 773 838 1050

• **Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime** jums nuoširdžiai patarnaus, duodamas komiso nuolaidą, **Andrius Kurkulis, tel. 312-879-7751,** dirbąs su **First Albany Corp. Čikagoje.** Iš JAV ir Kanados skambinkite veltui: tel. **1-888-879-7730.** 15-7/00

[redacted]
773-585-9500

JUBILIEJINĖ 2000

sekmadienį, liepos 23 d.
Nek Pr. Marijos Seserų vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS
Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS
- Pagrindinis celebrantas: Norwich diecezijos Vyskupas Daniel A. Hart, DD

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai
1:30 IMMACULATA stovyklautojų ir buvusių bendrabutiečių SUSITIKIMAS
3:00 Neringos stovyklautojų PROGRAMA
- Vėliavų nuleidimas
4:00 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS
4:30 Šventųjų Metų MALDOS VALANDĖLĖ

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!

Čikagos lituanistinės mokyklos abiturientai. Iš kairės: Aliukas Brooks, Povilas Žukauskas, Aris Dumbrys, Monika Venclovaitė, Dominykas Aukštuolis, Darius Sutrinaitis, Andrius Juška. Nuotr. **Dalios Badarienės**

ČIKAGOS LITUANISTINĖS MOKYKLOS MOKSLO METŲ UŽBAIGIMAS

2000 metų gegužės 20 diena. Čikagos lituanistinei mokyklai tai — ne eilinė diena, o mokslo metų darbo įvertinimo diena. Visi gražiai pasipuošę renkasi į mokyklos patalpas paskutinį kartą šiais mokslo metais. Mokykla, laikydamasi krikščioniškų papročių, pradeda ir baigia savo darbą padėka Dievui. Tad ir šiandien pirmiausia visi susirenka į tėvų jėzuitų koplyčią. Čia mokyklos dvasios vadovas kun. Juozas Vaišnys atnašauja padėkos šv. Mišias. Muzikės Dalios Gedvilienės paruošti mokiniai gražiai gieda religines giesmes. Dešimtosios klasės mokiniai atlieka skaitymus ir kitus religinius patarnavimus. Kapelionas pateikia daug naudingų dvasinių patarimų.

Po pamaldų vėl visi renkasi į Jaunimo centro didžiąją salę, už durų paliekami tik dešimtokai. Neilgai jiems tenka ten stovėti. Greit pasigirsta darželio auklėtinių paskutinis skambutis ir iškilmingas lietuviškas maršas (muz. D. Gedvilienė). Tada su JAV ir Lietuvos vėliavomis įžygiuoja į salę ir baigusieji šią lietuvišką mokyklą. Sugiedami abu himnai. Abiturientai susėda kėdėse prie scenos.

Iškilmėms vadovauja mokyklos direktorė Jūratė Dovilienė. Trumpai pasveikina abiturientus ir pakviečia garbės svečius. Kun. J. Vaišnys atlieka invokaciją. Sveikina gen. konsulas G. Apuokas ir V. Kleiza. Švietimo tarybos atstovas V. Kučas. Po sveikinimų prasideda oficialioji dalis — atestatų įteikimas abiturientams. Mokyklos sekretorė Laima Apanavičienė skaito mokyklos tarybos nutarimo protokolą, kuriuo buvę dešimtosios klasės septyni mokiniai sėkmingai išlaikė baigiamuosius egzaminus ir pripažinti baigę šią mokyklą: Dominykas Aukštuolis, Aleksandras Brooks, Aris Dumbrys, Andrius Juška, Darius Sutrinaitis, Monika Venslovaitė ir Povilas Žukauskas. Jiems atestatus įteikia mokyklos direktorė, o knygomis apdovanoja Švietimo tarybos atstovas V. Kučas ir tėvų komiteto pirmininkas V. Butauskas. Dešimtosios klasės mokytoja ir auklėtoja Janutė Pėstininkienė palinki abiturientams sėkmės, siekiant aukštojo mokslo ir kartu atsisveikina. Toliau vyksta 10 klasės simbolinio rakto įteikimas devintokams, abiejų klasių vienų su kitais atsisveikinimai, abiturientų atsisveikinimas su aukštesniosios mokyklos mokytojais ir trumpa abiturientų programėlė, kur kartu su 7 ir 8 klasės mokiniais pašoka atsisveikinimo šokį.

Po to įteikiami pažymėjimai šešto skyriaus mokiniams, kurie pereina į aukštesniosios mokyklos septintąją klasę. Jų mokytoja Virginija Melone įteikia pažymėjimus: Linui Aleksiūnui, Živilei Badaraitei, Gediminui Bielskui, Viktorijai Biskytei, Eglei Gintautaitei, Deimantei Krikštanytei, Tomui Mačiuliui, Lukai Šaparnytei, Mantui Stankevičiui, Pauliui Trimakui, Jonukui Vaičikoniui, Justinai Venslovaitei ir Domui Sinkevičiui. Mokytojas Vytas Pabendinskas įteikia pažymėjimus dvikalbės klasės mokiniams. Buvo daug gerai besimokančiųjų, jie visi buvo iškviesti į sceną ir jiems įteikti garbės raštai.

Dalis mokinių dalyvavo Švietimo tarybos skelbtame konkurse. Jiems premijas įteikė Švietimo tarybos atstovas V. Kučas.

Dar abiturientus sveikino Lietuvių Bendruomenės atstovė ir Pedagoginio instituto direktorė S. Petersonienė. Ji pakvietė visus abiturientus atvykti į Pedagoginį institutą toliau tęsti lietuviškų studijų.

Pagaliau — ir mokytojų pagerbimas. Kai Lietuvoje būdavo pabaigtas statyti namas, aukštai iškeldavo vainiką. Šį kartą tėvų komitetas iškviestus į sceną mokytojus pagerbė gėlių puokštėmis. Jas įteikė direktorė. Už didelį pasiaukojimą mokyklai ir daug atliktų darbų buvo specialiomis dovanomis pagerbtos Jūratė Dovilienė ir Virginija Bužėnienė. Keletui mokytojų, kurie kitais mokslo metais nebegalės mokytojauti, taip pat padėkos žodį tarė direktorė ir įteikė gėlių.

Po visų pagerbimų ir įamžinimų nuotraukose, padėkos ir atsisveikinimo kalbas pasakė abu tėvų komiteto pirmininkai: Dalia Badarienė ir Vykintas Butauskas. Tuo ir buvo baigta oficialioji mokslo metų užbaigimo programa. Toliau vyko pabendravimas prie vaišių stalo, o mokytojai ir abiturientai buvo specialiai vaišinami mažojoje salėje.

Šie mokslo metai užbaigti visų vieningu ir pasiaukojančiu darbu. Neįmanoma visų surašyti šiame trumpame aprašyme. Didesnė mokinių ir mokytojų dalis buvo atvykusių iš dabartinės nepriklausomos Lietuvos. Visi gražiai bendradarbiavo su čionykščiais. Duok Dieve, kad toks gražus bendradarbiavimas vyktų ir ateityje. Tik tuo būdu mes galėsime išlaikyti lietuvybę šiame krašte ir sumažinti nutautėjimo pavojų. Amerikos lietuviai visą laiką mylėjo Lietuvą ir kiek galėjo padėjo. Tą antrą tėvynę turime išlaikyti ir toliau, ir bendromis pastangomis užtikrinti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

J. Plačas

Abiturientas Andrius Juška įteikė dešimtokui Algirdui Bielskui simbolinį mokyklos raktą. Nuotr. **Dalios Badarienės**

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS „SEKLYČIOJE"

Birželio 14-tos trečiadienį vyr. lietuviai, nepaisant audros, gausiai susirinkę, „Seklyčioje" paminėjo mūsų tautai labai lemtingą ir tragišką Baisųjį birželį. Renginių vadovė E. Sirutienė paprašė P. Marcinkienę ir A. Šešplaukį-Tyruolį išvežtųjų atminimui uždegti tris žvakes (simbolizuojančias tikėjimą, meilę ir viltį), o apie tragiškiausius įvykius pakvietė mums pakalbėti visų gerai pažįstamą ir gebiamą pedagogą J. Masilionį. Prelegentas pasakė, kad kalbės tema „Baisusis birželis ir jo pasėkos". Jis prisiminė, kad birželis būdavo vienas iš gražiausių mėnesių Lietuvoje, nes pati vasaros pradžia: laukai siūbuodavo mišku išaugusiais rugiais, aukštyn besistiepiančiu vasarojum, o pievos buvo pasipuošusios margaspalviais žiedais, kuriais lietuvaitės mėgdavo puošti pakelėse stovinčius kryžius ir rūpintojėlius. Birželis suteikdavo daug džiaugsmo mokiniams ir mokytojams, nes prasidėdavo vasaros atostogos. Ir taip buvo iki 1940 m. birželio 14-tos, kai tą nelaimingąją dieną iš Rytų šalies į mūsų kraštą atgirgždėjo sovietiniai tankai, ardydami gatvių grindinius, trypdami pasėlius, sukeldami dulkes, užkliudydami ne vieną pakelės kryžių ar rūpintojėlį — tuo aiškiai parodydami, kad atėjo ne kurti, bet griauti. Tie tankai ir melas sutrypė Lietuvos laisvę, nes gimtoji žemė, svetimų batų mindžiojama, pradėjo lietuviui slyst iš po kojų, pasidarė nebetikra.

Per visus metus Lietuvos okupacija ir sovietizacija buvo pridengiama melaginga propaganda apie išlaisvinimą iš buržuazinės santvarkos, apie geresnį gyvenimą sovietinių tautų draugystėje. Pradėta suiminėti, kalinti ir tremti lietuvius patriotus (primetant jiems išgalvotus kaltinimus) arba suimant vien už tai, kad buvo žymesnis lietuvis ar aukštesnis pareigūnas.

Viešai buvo keiksnojamas prezidentas A. Smetona, kuris spėjo pasitraukti į užsienį. (Taip yra — kad visi laukiniai žvėrys kriokia ir staugia nespėję pagrobti savo aukos). Ta bolševikinė propaganda net paveikė kai kuriuos lietuvius — ėmusius galvot, kad gal A. Smetona būtų galėjęs (jei būtų pasilikęs) ką nors išsiderėti iš bolševikų. Tai tuščios kalbos. Okupantai tuoj suėmė A. Merkį, kuris buvo įgaliotas eiti prezidento pareigas ir užsienio reikalų ministrą Urbšį, kuris derėjosi su Stalinu ir Molotovu dėl Lietuvos likimo. Suimti ir ištremti buvo Latvijos ir Estijos prezidentai, pasilikę su tauta.

Pirmoji priežastis, kad gražųjį birželį pradėjom vadint baisiuoju — tai, kad 1940 m. birželio 14-tą netekom nepriklausomybės, o antroji, kad 1941 m. birželio 15-tą sovietai parodė savo tikrąjį veidą — lietuvius masiškai pradėjo tremti į plačiąją Sovietiją.

Vyresnieji gerai atsimename tas baisias dienas. Iš po nakties išgirdom žodžius: „gaudo", „veža". Ką gaudo, ką veža? Paaiškėjo: veža tavo kaimyną, bendradarbį, draugą, stambų ūkininką, mažažemį, kunigą, paprastą žmogelį. Veža mokytoją, veža ir moksleivį. Gaudo vidurnaktyje ir auštant grūda į gyvulinius vagonus. Sargybiniai nieko arčiau neprileidžia — nei atsisveikinti, nei būtiniausią daiktelį ar maisto paduoti.

Galėjai tik stovėti ir verkti negalėdamas nieko padėti, o valdžios žmonės aiškino, kad išveža visuomenės atmatas, liaudies priešus, prostitutes.

Tomis dienomis nebuvo žinoma, kiek išvežė, bet turėjo būti daug, nes kiekvienoje geležinkelio stotyje stovėjo ilgiausi ešelonai, pripildyti žmonėmis. Pirmuosius vežimus sustabdė prasidėjęs Vokietijos ir Sovietų Sajungos karas. Deja, karas nei vieno tremtinių traukinio neprisivijo ir jie nuriedėjo į rytus, palikę sužalotą Lietuvą, iš beveik kiekvienos šeimos išplėštus gimines ir draugus. Karui prasidėjus, sovietai pradėjo evakuoti kalėjimus, kurie per jų viešpatavimo metus buvo grūste prigrūsti. Nepajėgdami kalinių išvežti, juos žudė. Visi žinome žudynes Pravieniškėse, Telšiuose-Rainiuose, Panevėžyje... O kiek nužudė pavienių žmonių, kunigų? Apie Kauno kalėjimo evakuaciją ir žudynes Červenėje sužinojome iš pulkininko Petruičio knygos „Kaip jie mus sušaudė".

Vokiečiams užėmus Lietuvą, nusileido geležinė uždanga, nusileido tarp ištremtųjų ir likusių Lietuvoje. Liko baisus sukrėtimas, visuotinis nepasitikėjimas bolševikais. Artinantis antrajai bolševikų okupacijai daugelis nuo to „rojaus" pabėgome, pasitraukėme, nes nenorėjome būti vergais paversti, bolševikinio teroro sumalti. Pabėgome, ir niekas dėl to mums negali priekaištauti. Tada ne į Ameriką bėgome, o į nežinią.

Apie tremtinių ir kalinių gyvenimą Sovietijos platybėse sužinojome Amerikoje gana vėlai, bet žymiai anksčiau, negu Lietuvoje. Dar okupacijos metais pasirodė Armonienės knyga „Palikite ašaras Maskvoje", E. Juciūtės knygos „Pėdos mirties zonoje", „Igarkos naujamiestyje". Amerikoje buvo išspausdinti Juozo Keliuočio atsiminimai „Dangus nusidažo raudonai".

Prasidėjus laisvėjimui ir Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, ir Lietuvoj pradėjo rodytis tremtinių ir kalinių atsiminimai, jų antraštės daug ką pasako. Štai viena — „Už ką?" Kita, atsakanti į šį klausimą — „Be kaltės". Kančioms paryškinti būdingos antraštės „Sulaužyti kryžiai", „Kraujo upeliai tekėjo", „Amžino įšalo žemėje". Poezijos knygos: „Sušaudytos dainos", „Leiskit į tėvynę". Labai įdomi Liudo Dambrausko dviejų dalių knyga „Gyvenimo akimirkos". Iš šių knygų sužinome, kaip buvo suimami tremtiniai, sužinome, kad vyrai tuoj pat geležinkelio stotyse arba Naujoje Vilnioje buvo atskirti nuo šeimų ir daugumas jų, neišlaikę sunkių darbo sąlygų, mirė pirmaisiais arba antraisiais tremties metais. Moterys vargo su mažamečiais vaikais, visi badaudami, kol mirusius kirvio smūgiu įtikindavo neatsigauti. Sovietiška sistema buvo „gera ir humaniška": gyvų nelaidodavo. Į grįžusį iš tremties ar kalėjimo buvo žiūrima kaip į raupsuotąjį: nenorėjo susitikti, „nepažindavo", neįregistruodavo, nepriimdavo į jokį darbą. Sakoma, kad tai buvęs Sniečkaus darbas.

Reikia skaityti tas minėtas knygas, tremtinių ir kalinių atsiminimus. Tada pamatysime, kokias kančias iškentėjo baisiojo birželio paliesti mūsų broliai ir seserys, nes knygose kalba gyvieji liudininkai — jų kraujas ir ašaros. Paskaitininkas rekomendavo, kad „Seklyčios" knygynas įsigytų jei ne visas, tai bent dalį tremtį ir kalėjimus aprašančių knygų ir kad kiekvienas „Seklyčios" trečiadienio pobūvių lankytojas bent dvi tokias knygas perskaitytų. Reikėtų vaizdingiausias knygas išversti į anglų ir rusų kalbas ir padovanoti Rytų ir Vakarų politikams. Pirmiausia Gorbačiov ir Bush bei dabartiniams Rusijos valdovams, kurie nenori matyti, kokį holokaustą iškentėjo lietuviai. Deja, nenori to matyti ir patys Lietuvos lietuviai. Juk beveik visi buvo paliesti bolševikinio teroro, malti šito šėtoniško malūno. O ką jie sako? Kaip ir už ką per rinkimus balsuoja? Ką gero Lietuvai davė LDDP, ką konservatoriai? Šį rudenį vėl rinkimai. Už ką vėl balsuos, negi vėl už kairiuosius?

Visi susirinkusieji gausiais plojimais dėkojo J. Masilioniui už tokią giliai išmąstytą paskaitą apie mūsų tautos tragediją.

Toliau sekė vaizdajuostė „Sugrįžimas", kurią parūpino Pikelienė. Ją žiūrėdami, daugumas susirinkusiųjų verkė, nes matėme, kaip 1989 m. rusiškais lėktuvais parskraidino į Kėdainius tremtinių palaikus, kaip karstai buvo užklojami tautinėmis vėliavomis ir kaip kunigai ir galybė žmonių meldėsi už kankinius. Antroje vaizdajuostės dalyje procesija karstus lydėjo iš Aušros Vartų į Katedrą, kur buvo laikomos šv. Mišios ir buvęs tremtinys ir kalinys kun. Vasiliauskas pasakė pamokslą apie kančios prasmę. Tai taip paminėjome Baisųjį birželį „Seklyčioje".

Emilija J. Valantinienė